

**SIJIL KETUA AUDIT NEGARA
MENGENAI PENYATA KEWANGAN
PERBADANAN PINJAMAN SABAH
BAGI TAHUN BERAKHIR
31 DISEMBER 2017**

**KETUA AUDIT NEGARA
MALAYSIA**

**LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA
MENGENAI PENYATA KEWANGAN
PERBADANAN PINJAMAN SABAH
BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2017**

Laporan Mengenai Penyata Kewangan

Pendapat

Penyata Kewangan Perbadanan Pinjaman Sabah telah diaudit oleh wakil saya yang merangkumi Penyata Kedudukan Kewangan pada 31 Disember 2017 dan Penyata Pendapatan Komprehensif, Penyata Perubahan Dalam Ekuiti serta Penyata Aliran Tunai bagi tahun berakhir pada tarikh tersebut, ringkasan polisi perakaunan yang signifikan dan nota kepada penyata kewangan seperti dinyatakan pada muka surat 08 hingga 50.

Pada pendapat saya, penyata kewangan ini memberikan gambaran yang benar dan saksama mengenai kedudukan kewangan Perbadanan Pinjaman Sabah pada 31 Disember 2017 dan prestasi kewangan serta aliran tunai bagi tahun berakhir pada tarikh tersebut selaras dengan piawaian pelaporan kewangan yang diluluskan oleh Ahli Lembaga Pengarah dan Enakmen Tubuh No. 6 tahun 1984.

Asas Kepada Pendapat

Saya telah melaksanakan pengauditan berdasarkan Akta Audit 1957 dan *The International Standards of Supreme Audit Institutions* (ISSAI). Tanggungjawab saya dihuraikan selanjutnya di perenggan Tanggungjawab Juruaudit Terhadap Pengauditan Penyata Kewangan dalam laporan ini. Saya percaya bahawa bukti audit yang diperoleh adalah mencukupi dan bersesuaian untuk dijadikan asas kepada pendapat saya.

Kebebasan dan Tanggungjawab Etika Lain

Saya adalah bebas daripada Perbadanan Pinjaman Sabah dan telah memenuhi tanggungjawab etika lain berdasarkan *The International Standards of Supreme Audit Institutions* (ISSAI).

Maklumat Lain Selain Daripada Penyata Kewangan dan Laporan Juruaudit Mengenainya

Ahli Lembaga Pengarah Perbadanan Pinjaman Sabah bertanggungjawab terhadap maklumat lain dalam Laporan Tahunan. Pendapat saya terhadap penyata kewangan Perbadanan Pinjaman Sabah tidak meliputi maklumat lain selain daripada Penyata Kewangan dan Laporan Juruaudit mengenainya dan saya tidak menyatakan sebarang bentuk kesimpulan jaminan mengenainya.

Tanggungjawab Ahli Lembaga Pengarah Terhadap Penyata Kewangan

Ahli Lembaga Pengarah bertanggungjawab terhadap penyediaan penyata kewangan Perbadanan Pinjaman Sabah yang memberi gambaran benar dan saksama selaras dengan piawaian pelaporan kewangan yang diluluskan di Malaysia dan Enakmen Tubuh No. 6 tahun 1984. Ahli Lembaga Pengarah juga bertanggungjawab terhadap penetapan kawalan dalaman yang perlu bagi membolehkan penyediaan penyata kewangan Perbadanan Pinjaman Sabah adalah bebas daripada salah nyata yang ketara sama ada disebabkan fraud atau kesilapan.

Semasa penyediaan penyata kewangan Perbadanan Pinjaman Sabah, Ahli Lembaga Pengarah bertanggungjawab untuk menilai keupayaan Perbadanan Pinjaman Sabah untuk beroperasi sebagai satu usaha berterusan, mendedahkannya jika berkaitan serta menggunakan sebagai asas perakaunan.

Tanggungjawab Juruaudit Terhadap Pengauditan Penyata Kewangan

Objektif saya adalah untuk memperoleh keyakinan yang munasabah sama ada penyata kewangan Perbadanan Pinjaman Sabah secara keseluruhannya adalah bebas daripada salah nyata yang ketara, sama ada disebabkan fraud atau kesilapan, dan mengeluarkan Laporan Juruaudit yang merangkumi pendapat saya. Jaminan yang munasabah adalah satu tahap jaminan yang tinggi, tetapi bukan satu jaminan bahawa audit yang dijalankan mengikut *The International Standards of Supreme Audit Institutions* akan sentiasa mengesan salah nyata yang ketara apabila ia wujud. Salah nyata boleh wujud daripada fraud atau kesilapan dan dianggap ketara sama ada secara individu atau agregat sekiranya boleh dijangkakan dengan munasabah untuk mempengaruhi keputusan ekonomi yang dibuat oleh pengguna berdasarkan penyata kewangan ini.

Sebagai sebahagian daripada pengauditan mengikut *The International Standards of Supreme Audit Institutions*, saya menggunakan pertimbangan profesional dan mengekalkan keraguan profesional sepanjang pengauditan. Saya juga;

- a. mengenal pasti dan menilai risiko salah nyata ketara dalam penyata kewangan Perbadanan Pinjaman Sabah, sama ada disebabkan fraud atau kesilapan, merangka dan melaksanakan prosedur audit yang responsif terhadap risiko berkenaan serta mendapatkan bukti audit yang mencukupi dan bersesuaian untuk memberikan asas kepada pendapat saya. Risiko untuk tidak mengesan salah nyata ketara akibat daripada fraud adalah lebih tinggi daripada kesilapan, kerana fraud mungkin melibatkan pakatan, pemalsuan, ketinggalan yang disengajakan, representasi yang salah, atau mengatasi kawalan dalaman;
- b. memahami kawalan dalaman yang relevan untuk merangka prosedur audit yang bersesuaian tetapi bukan untuk menyatakan pendapat mengenai keberkesanan kawalan dalaman Perbadanan Pinjaman Sabah;
- c. menilai kesesuaian dasar perakaunan yang diguna pakai, kemunasabahan anggaran perakaunan dan pendedahan yang berkaitan oleh Ahli Lembaga Pengarah;
- d. membuat kesimpulan terhadap kesesuaian penggunaan asas perakaunan untuk usaha berterusan oleh Ahli Lembaga Pengarah dan berdasarkan bukti audit yang diperoleh, sama ada wujudnya ketidakpastian ketara yang berkaitan dengan peristiwa atau keadaan yang mungkin menimbulkan keraguan yang signifikan terhadap keupayaan Perbadanan Pinjaman Sabah sebagai satu usaha berterusan. Jika saya membuat kesimpulan bahawa ketidakpastian ketara wujud, saya perlu melaporkan dalam Laporan Juruaudit terhadap pendedahan yang berkaitan dalam penyata kewangan Perbadanan Pinjaman Sabah atau, jika pendedahan tersebut tidak mencukupi, pendapat saya akan diubah. Kesimpulan saya dibuat berdasarkan bukti audit yang diperoleh sehingga tarikh Laporan Juruaudit; dan
- e. menilai sama ada keseluruhan persembahan termasuk pendedahan penyata kewangan Perbadanan Pinjaman Sabah memberi gambaran yang saksama.

Saya telah berkomunikasi dengan Ahli Lembaga Pengarah, antaranya mengenai skop dan tempoh pengauditan yang dirancang serta penemuan audit yang signifikan termasuk kelemahan kawalan dalaman yang dikenal pasti semasa pengauditan.

Laporan Mengenai Keperluan Perundangan dan Peraturan Lain

Berdasarkan keperluan Enakmen Perbadanan No. 22/1981, saya juga melaporkan bahawa pada pendapat saya, rekod perakaunan dan rekod lain yang dikehendaki Akta untuk disimpan oleh Perbadanan Pinjaman Sabah telah disimpan dengan sempurna menurut peruntukan Seksyen 15(4) Enakmen tersebut.

Hal-hal Lain

Laporan ini dibuat untuk Ahli Lembaga Pengarah dan bukan untuk tujuan lain. Saya tidak bertanggungjawab terhadap pihak lain bagi kandungan laporan ini.

(PATIMAH BINTI RAMUJI
b/p KETUA AUDIT NEGARA
MALAYSIA)

KOTA KINABALU

MEI 2018

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Penyata Kewangan Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2017

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Penyata Kewangan Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2017

Isi kandungan

Muka surat

Penyata Ahli Perbadanan	1 - 3
Penyata Kedudukan Kewangan	4
Penyata Pendapatan Komprehensif	5
Penyata Perubahan Dalam Ekuiti	6
Penyata Aliran Tunai	7
Ringkasan Dasar Perakaunan Penting	8 - 21
Nota-Nota Kepada Penyata Kewangan	22 - 50

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Penyata Ahli Perbadanan Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2017

Pengerusi	YB Datuk Linda Tsen Thau Lin
Timbalan Pengerusi	Datuk Mohamad Bin Jafry
Ahli Ex-Officio	Datuk Pg. Hassanel Datuk Pg. Hj. Mohd Tahir Datuk Hj. Safar bin Untong Encik Idrus Shafie
Ahli	Encik Marzuki Hj. Spawi, J.P. Encik Zamani Hj. Basri
Ketua Pegawai Eksekutif/Setiausaha	Datuk Vincent Pung Yee Kiong
Alamat	Wisma Perbadanan Pinjaman Sabah Pekan Baru Donggongan Penampang 88805 Kota Kinabalu, Sabah
Bank	AmBank Berhad AmIslamic Bank Berhad Alliance Bank Berhad Alliance Islamic Bank Berhad CIMB Bank Berhad Malayan Banking Berhad Malayan Islamic Bank Berhad Bank Islam Malaysia Berhad Public Bank Berhad Public Islamic Bank Berhad

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Penyata Ahli Perbadanan Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

Pada pendapat kami, penyata kewangan pada muka surat 4 hingga 50 telah disediakan berdasarkan peruntukan-peruntukan Ordinan Perbadanan Pinjaman 1981, Piawaian Pelaporan Kewangan (MFRS) di Malaysia dan menurut piawaian perakaunan yang diiktiraf di Malaysia untuk menunjukkan gambaran yang benar dan saksama mengenai kedudukan Perbadanan Pinjaman Negeri Sabah pada **31 Disember 2017** dan keputusan serta aliran tunai bagi tahun berakhir pada tarikh tersebut.

Ditandatangani Bagi Pihak Perbadanan,

YB DATUK LINDA TSEN THAU LIN
Pengerusi

Salim Maralim
HAJI SALIMI BIN MARALIM
JUSTICE OF THE PEACE

Lot AG 02, Blok A, Tingkat Bawah,
Wisma MUIS, Jln. Tunku Abd. Rahman,
88000 Kota Kinabalu, Sabah, Malaysia.

DATUK VINCENT PUNG YEE KIONG
Setiausaha

Tarikh:

Salim Maralim
HAJI SALIMI BIN MARALIM
JUSTICE OF THE PEACE
Lot AG 02, Blok A, Tingkat Bawah,
Wisma MUIS, Jln. Tunku Abd. Rahman,
88000 Kota Kinabalu, Sabah, Malaysia

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

**Penyata Ahli Perbadanan
Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)**

Surat Sumpah Pegawai Kewangan

Saya, **Chow Siew Ping @ Patricia Chow**, pegawai yang bertanggungjawab ke atas pengurusan kewangan **Perbadanan Pinjaman Sabah**, dengan tulus ikhlas berikrar bahawa penyata kewangan yang dikemukakan pada muka surat 4 hingga 50, adalah sebaik-baik pengetahuan dan kepercayaan saya, adalah benar dan saya membuat ikrar ini dengan penuh kepercayaan bahawa ianya benar dan menurut peruntukan-peruntukan Akta Akuan Berkanun, 1960.

Diisyiharkan dan diikrarkan oleh Penama di atas **Chow Siew Ping @ Patricia Chow** di Kota Kinabalu di dalam Negeri Sabah pada

Chow Siew Ping @ Patricia Chow

Di hadapan saya,

HAJI SALIMI BIN MARALIM
JUSTICE OF THE PEACE
Lot AG 02, Blok A, Tingkat Bawah,
Wisma MUIS, Jln. Tunku Abd. Rahman,
88000 Kota Kinabalu, Sabah, Malaysia

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Penyata Kedudukan Kewangan pada 31 Disember 2017

Aset	Nota	Kumpulan		Perbadanan	
		31.12.2017 RM	31.12.2016 RM	31.12.2017 RM	31.12.2016 RM
Aset Bukan Semasa					
Hartanah, loji dan peralatan	3	36,848,073	37,934,372	36,848,073	37,934,372
Pelaburan dalam entiti kawalan bersama	4	5,543,316	5,591,363	4,123,199	4,123,199
		42,391,389	43,525,735	40,971,272	42,057,571
Aset Semasa					
Wang Tunai dan baki di bank	5	10,545,293	20,373,256	10,545,293	20,373,256
Deposit dan penempatan dengan institusi kewangan	6	9,384,360	8,296,291	9,384,360	8,296,291
Aset kewangan pada nilai saksama melalui untung rugi	7	1,281,955	1,213,069	1,281,955	1,213,069
Aset Cukai		2,338,021	6,372,710	2,338,021	6,372,710
Pelbagai penerimaan, deposit dan pra-pembayaran	8	11,582,416	5,949,015	11,582,416	5,949,015
Pembiayaan, pendahuluan dan lain-lain pinjaman	9	2,817,272,197	2,634,386,696	2,817,272,197	2,634,386,696
		2,852,404,242	2,676,591,037	2,852,404,242	2,676,591,037
Jumlah Aset		2,894,795,631	2,720,116,772	2,893,375,514	2,718,648,608
Liabiliti Dan Ekuiti Pemegang Syer					
Liabiliti bukan Semasa					
Peminjaman	10	7,510,968	82,088,280	7,510,968	82,088,280
Terbitan sekuriti hutang	11	1,080,000,000	1,130,000,000	1,080,000,000	1,130,000,000
		1,087,510,968	1,212,088,280	1,087,510,968	1,212,088,280
Liabiliti Semasa					
Peminjaman	10	372,029,429	408,210,944	372,029,429	408,210,944
Terbitan sekuriti hutang	11	860,000,000	560,000,000	860,000,000	560,000,000
Pelbagai belum bayar dan akruan	12	38,222,154	33,312,567	38,222,154	33,312,567
Overdraft	13	119,791	2,414,849	119,791	2,414,849
Peruntukan cukai		-	-	-	-
		1,270,371,374	1,003,938,360	1,270,371,374	1,003,938,360
Jumlah Liabiliti		2,357,882,342	2,216,026,640	2,357,882,342	2,216,026,640
Modal Syer	14	200,000,000	200,000,000	200,000,000	200,000,000
Dana Terkumpul		336,913,289	304,090,132	335,493,172	302,621,968
Jumlah Ekuiti Pemegang Syer		536,913,289	504,090,132	535,493,172	502,621,968
Jumlah Liabiliti dan Ekuiti Pemegang Syer		2,894,795,631	2,720,116,772	2,893,375,514	2,718,648,608

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Penyata Pendapatan Komprehensif bagi tahun berakhir 31 Disember 2017

Nota	Kumpulan		Perbadanan	
	31.12.2017 RM	31.12.2016 RM	31.12.2017 RM	31.12.2016 RM
Pendapatan faedah	15 219,040,463	199,793,442	219,040,463	199,793,442
Perbelanjaan faedah	16 (92,327,135)	(83,719,572)	(92,327,135)	(83,719,572)
Pendapatan faedah bersih	126,713,328	116,073,870	126,713,328	116,073,870
Pendapatan bukan faedah	17 9,613,243	10,063,609	9,613,243	10,063,609
	136,326,571	126,137,479	136,326,571	126,137,479
Perbelanjaan Operasi	18 (41,079,986)	(38,070,005)	(41,079,986)	(38,070,005)
Lain-lain keuntungan		68,886	39,316	39,316
Bahagian keuntungan dari entiti kawalan bersama		(48,047)	66,951	-
Susutnilai hartanah, loji dan peralatan	3 (2,789,618)	(2,736,013)	(2,789,618)	(2,736,013)
Peruntukan hutang ragu	19 (23,812,108)	(25,317,417)	(23,812,108)	(25,317,417)
Keuntungan sebelum cukai dan zakat	68,665,698	60,120,311	68,713,745	60,053,360
Cukai				
-Perbadanan	20 (21,728,933)	(17,142,473)	(21,728,933)	(17,142,473)
Zakat		(113,608)	(85,686)	(85,686)
Jumlah pendapatan komprehensif bagi tahun	46,823,157	42,892,152	46,871,204	42,825,201

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Penyata Perubahan Dalam Ekuiti bagi tahun berakhir 31 Disember 2017

<u>Diagihkan kepada pemilik syarikat induk</u>				
Kumpulan	Nota	Modal Syer RM	Dana Terkumpul RM	Jumlah RM
Pada 1 Januari 2016		200,000,000	256,470,403	456,470,403
MFRS 1		-	20,927,577	20,927,577
Lebihan bersih bagi tahun kewangan		-	42,892,152	42,892,152
Dividen		-	(16,200,000)	(16,200,000)
Pada 31 Disember 2016		200,000,000	304,090,132	504,090,132
<u>Diagihkan kepada pemilik syarikat induk</u>				
Kumpulan	Nota	Modal Syer RM	Dana Terkumpul RM	Jumlah RM
Pada 1 Januari 2017 dinyatakan terdahulu		200,000,000	304,090,132	504,090,132
Lebihan bersih bagi tahun kewangan		-	46,823,157	46,823,157
Dividen	22	-	(14,000,000)	(14,000,000)
Pada 31 Disember 2017		200,000,000	336,913,289	536,913,289
<u>Diagihkan kepada pemilik syarikat induk</u>				
Perbadanan		Modal Syer RM	Dana Terkumpul RM	Jumlah RM
Pada 1 Januari 2016		200,000,000	255,069,188	455,069,188
MFRS 1		-	20,927,579	20,927,579
Lebihan bersih bagi tahun kewangan		-	42,825,201	42,825,201
Dividen		-	(16,200,000)	(16,200,000)
Pada 31 Disember 2016		200,000,000	302,621,968	502,621,968
<u>Diagihkan kepada pemilik syarikat induk</u>				
Perbadanan		Modal Syer RM	Dana Terkumpul RM	Jumlah RM
Pada 1 Januari 2017 dinyatakan terdahulu		200,000,000	302,621,968	502,621,968
Lebihan bersih bagi tahun kewangan		-	46,871,204	46,871,204
Dividend paid	22	-	(14,000,000)	(14,000,000)
Pada 31 Disember 2017		200,000,000	335,493,172	535,493,172

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Penyata Aliran Tunai bagi tahun berakhir 31 Disember 2017

	Nota	Kumpulan dan Perbadanan 31.12.2017	31.12.2016
		RM	RM
Aliran tunai dari aktiviti operasi			
Lebihan sebelum zakat dan cukai		68,713,745	76,253,360
Pelarasan bagi:			
Susutnilai harta tanah, loji dan peralatan		2,789,618	2,736,012
Cukai		-	5,547,330
Elaun hutang rugu bagi pembiayaan, pendahuluan dan lain-lain		23,812,108	25,317,417
Hutang lapuk dan pembiayaan dihapuskira		-	(16,965,991)
Faedah tergantung		1,132,855	410,283
Untung dari penjualan harta tanah, loji dan peralatan		(16,041)	(1,175)
Elaun kemerosotan masuk kira semula berhubung pengurangan nilai dalam pelaburan sekuriti		(68,886)	(39,316)
Pendapatan dividen		(94,088)	(67,206)
		27,555,566	16,937,354
Lebihan operasi sebelum perubahan modal kerja		96,269,311	93,190,714
Perubahan modal kerja:			
Pembiayaan, pendahuluan dan lain-lain		(207,830,463)	(322,199,873)
Pelbagai penerimaan, deposit dan pra-pembayaran		(6,646,316)	(366,631)
Pelbagai belum bayar dan akruan		4,909,587	(2,515,428)
		(209,567,192)	(325,081,932)
Tunai digunakan dalam aktiviti operasi		(113,297,881)	(231,891,218)
Bayaran cukai		(17,694,243)	(19,671,157)
Zakat		(113,608)	(85,686)
Tunai bersih digunakan daripada aktiviti operasi		(131,105,732)	(251,648,061)
Aliran tunai dari aktiviti pelaburan			
Pembelian aset tetap		(1,703,719)	(1,610,393)
Pembelian sekuriti pelaburan		-	16,596,282
Pelaburan dalam Dana Amanah		-	(118,367)
Perolehan daripada penjualan harta tanah, loji dan peralatan		94,088	67,206
Perolehan daripada penjualan harta tanah dihalang tebus		16,441	34,178
Tunai bersih digunakan daripada aktiviti pelaburan		(1,593,190)	14,968,906
Aliran tunai dari aktiviti pembiayaan			
Dividen dibayar		(14,000,000)	(16,200,000)
Perolehan daripada penerbitan saham		-	4,000,000
Pengeluaran pinjaman bersih		139,241,172	243,619,407
Tunai bersih diperolehi daripada aktiviti pembiayaan		125,241,172	231,419,407
Kurangan bersih dalam tunai dan kesetaraan tunai		(7,457,750)	(5,259,748)
Tunai dan kesetaraan tunai pada awal tahun		20,588,949	25,848,697
Tunai dan tunai kesetaraan pada akhir tahun		13,131,199	20,588,949
Tunai dan kesetaraan tunai terdiri daripada:-			
Wang tunai dan baki dalam bank	5	10,545,293	20,373,256
Overdraf	13	(119,791)	(2,414,849)
Deposit	6	2,705,697	2,630,542
		13,131,199	20,588,949

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Ringkasan Asas Perakaunan Utama bagi tahun berakhir 31 Disember 2017

Dasar-dasar perakaunan berikut telah diguna pakai pada Tahun pertama peralihan MFRS diterima pakai yang dianggap penting berhubung dengan penyata kewangan. Dasar-dasar ini telah digunakan secara konsisten untuk semua tahun-tahun kewangan yang dibentangkan, kecuali dinyatakan sebaliknya.

Maklumat Am

Perbadanan Pinjaman Negeri Sabah ditubuhkan pada 15 Jun 1955 dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955 yang telah dimansuhkan dan kemudian dikanunkan semula dengan Enakmen Perbadanan Pinjaman Sabah No. 22 Tahun 1981.

Perbadanan berperanan memajukan pembangunan ekonomi Negeri Sabah dengan menyediakan kemudahan:-
i. pinjaman kewangan dalam bidang pertanian, perusahaan, perumahan,
ii. pembangunan luar bandar dan bandar, pembangunan kemudahan-kemudahan awam dan persendirian, dan perusahaan lain seumpamanya,
iii. untuk menggalakkan pelaburan persendirian di Sabah dengan modal tempatan atau luar.

Pejabat urusan dan perniagaan terletak di Wisma PPS bertempat di Pekan Baru Donggongan, Penampang dan di semua pusat pelanggan daerah yang terdapat di seluruh Negeri Sabah.

Perbadanan telah dilantik oleh Kerajaan Negeri untuk mengurus Pusat Transformasi Bandar, Sabah.

Tidak terdapat perubahan dalam objektif atau aktiviti utama Perbadanan dan Kumpulan pada tahun kewangan ini.

1 Asas Penyediaan Penyata Kewangan

Penyata kewangan ini telah disediakan mengikut peruntukan Enakmen Perbadanan Pinjaman Negeri Sabah No.22 Tahun 1981 dan Piawaian Pelaporan Kewangan (MFRS) di Malaysia serta Piawaian Pelaporan Kewangan Antarabangsa (IFRS).

Penyata kewangan ini dinyatakan dalam Ringgit Malaysia (RM).

Penyata kewangan telah disediakan menurut kos sejarah kecuali seperti yang dinyatakan dalam ringkasan asas perakaunan yang signifikan.

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Ringkasan Asas Perakaunan Utama bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

1 Asas Penyediaan Penyata Kewangan (sambungan)

Penyediaan penyata kewangan yang mematuhi MFRS memerlukan penggunaan anggaran perakaunan yang kritikal dan andaian yang memberi kesan kepada jumlah aset dan liabiliti dan pendedahan aset dan liabiliti luar jangka pada tarikh penyata kewangan, dan jumlah bagi pendapatan dan perbelanjaan sepanjang tempoh yang dilaporkan. Ia juga memerlukan para Pengarah membuat pertimbangan mereka dalam proses mengguna pakai dasar perakaunan Kumpulan dan Perbadanan. Walaupun anggaran dan pertimbangan ini adalah berdasarkan pengetahuan terbaik para Pengarah tentang peristiwa dan tindakan semasa, keputusan sebenar mungkin berbeza.

Bahagian yang memerlukan tahap penilaian yang tinggi dan kompleks atau bahagian dimana andaian dan anggaran memberi kesan signifikan kepada penyata kewangan Kumpulan dan Perbadanan ditunjukkan dalam Nota 9 kepada penyata kewangan.

(a) Piawaian dan pindaan kepada piawaian yang diterbitkan yang berkuatkuasa dan terpakai bagi Kumpulan dan Perbadanan bermula 1 Januari 2016

Piawaian dan pindaan yang diterbitkan

Piawaian dan pindaan kepada piawaian yang diterbitkan telah diterima pakai oleh Perbadanan Pinjaman

MFRS 7	Penyata Kewangan:Pendedahan; Penambahbaikan Tahunan kepada MFRS 2012-2014; Menyediakan panduan tambahan untuk membantu pihak pengurusan menentukan sama ada syarat-syarat perjanjian untuk memberi perkhidmatan kepada aset kewangan yang telah dipindahkan menjadi penglibatan berterusan. Ia juga menjelaskan pendedahan tambahan mengofset Aset Kewangan dan Liabiliti Kewangan tidak diperlukan khusus untuk semua tempoh interim, melainkan jika dikehendaki oleh MFRS 134.
MFRS 11	Pengaturan bersama; Perakaunan untuk Pengambilalihan Kepentingan dalam Operasi Bersama .
MFRS 116	Hartanah, loji dan peralatan dan MFRS 138 Aset tidak ketara; Penjelasan Kaedah Boleh Diterima atas Susut Nilai dan Pelunasan.
MFRS 127	Penyata kewangan berasingan;Kaedah ekuiti dalam Penyata Kewangan Berasingan.
MFRS 10	Penyata Kewangan Disatukan, MFRS 12 "Pendedahan Kepentingan dalam Entiti Lain-lain" dan MFRS 128 "Pelaburan dalam Syarikat Bersekutu dan Usaha Sama" Entiti Pelaburan: Memohon Pengecualian Penyatuan itu.
MFRS 119	Pelan Manfaat Ditentukan; sumbangan pekerja.
MFRS 101	Pembentangan Penyata Kewangan; Inisiatif Pendedahan.
MFRS 11	Pengaturan Bersama; memerlukan pelabur untuk mengaplikasi prinsip MFRS 3 apabila entiti memperoleh kepentingan dalam operasi bersama yang merupakan perniagaan.

Pindaan ini adalah terpakai kepada kedua-dua perolehan kepentingan awal dalam satu operasi bersama dan pemerolehan kepentingan tambahan dalam operasi bersama yang sama. Walau bagaimanapun, ia juga menjelaskan bahawa kepentingan yang dipegang sebelum ini dalam satu operasi bersama tidak diukur semula apabila perolehan kepentingan tambahan dalam hasil operasi bersama sama mengekalkan kawalan bersama.

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Ringkasan Asas Perakaunan Utama bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

1 Asas Penyediaan Penyata Kewangan (sambungan)

(a) Piawaian dan pindaan kepada piawaian yang diterbitkan yang berkuatkuasa dan terpakai bagi Kumpulan dan Perbadanan bermula pada tahun kewangan 1 januari 2016

Pindaan kepada MFRS 116 "Hartanah, loji dan peralatan" dan MFRS 138 "Aset tidak ketara" menjelaskan bahawa penggunaan kaedah berasaskan pendapatan untuk mengira susut nilai sesuatu hartaanah, loji dan peralatan adalah tidak sesuai. Ini kerana hasil yang dijana oleh aktiviti yang merangkumi penggunaan aset secara amnya mencerminkan faktor-faktor lain selain daripada penggunaan manfaat ekonomi yang terkandung dalam aset.

Pindaan kepada MFRS 138 juga menjelaskan hasil yang secara umumnya dianggap sebagai asas tidak sesuai untuk mengukur penggunaan manfaat ekonomi yang termaktub dalam aset tidak ketara. Tanggapan boleh diatasi hanya dalam keadaan tertentu di mana aset tidak ketara dinyatakan sebagai ukuran bagi hasil atau di mana ia boleh ditunjukkan bahawa perolehan dan penggunaan manfaat ekonomi aset tidak ketara berkait rapat.

Pindaan kepada MFRS 127 "Penyata Kewangan Berasingan" mengenai Kaedah ekuiti dalam penyata kewangan berasingan membolehkan syarikat induk dan pelabur untuk menggunakan kaedah ekuiti dalam penyata kewangan yang berasingan untuk mengambil kira pelaburan dalam anak syarikat, usaha sama dan syarikat bersekutu, sebagai pilihan tambahan .

Pindaan kepada MFRS 10, MFRS 12 dan MFRS 128 pada Entiti Pelaburan: Memohon Pengecualian Penyatuan itu menangani isu-isu yang timbul dalam konteks memohon pengecualian penyatuan untuk entiti pelaburan. Pindaan ini juga memberikan pelepasan dalam keadaan tertentu, yang akan mengurangkan kos bagi menggunakan Piawaian, menjelaskan pengecualian daripada menyediakan penyata kewangan disatukan bagi entiti induk, anak syarikat yang menyediakan perkhidmatan yang berkaitan dengan aktiviti pelaburan syarikat induk, penggunaan kaedah ekuiti oleh pelabur bagi entiti bukan pelaburan kepada pelabur entiti pelaburan dan pendedahan yang diperlukan.

Pindaan kepada MFRS 119 "Manfaat Pekerja" menjelaskan bahawa bon korporat berkualiti tinggi yang digunakan untuk menganggarkan kadar diskau bagi obligasi manfaat selepas pekerjaan (bersara) hendaklah dalam mata wang yang sama seperti liabiliti. Pindaan ini juga menjelaskan bahawa 'deep market' untuk bon korporat berkualiti tinggi perlu dinilai pada tahap mata wang. Begitu juga, di mana tidak ada 'deep market' dalam bon korporat berkualiti tinggi dalam mata wang itu, bon kerajaan dalam mata wang yang berkenaan harus digunakan.

Pindaan kepada MFRS 101 "Pembentangan Penyata Kewangan"; inisiatif pendedahan bertujuan untuk meningkatkan keberkesanan pendedahan dan direka untuk menggalakkan syarikat-syarikat untuk memohon pertimbangan profesional dalam menentukan maklumat yang akan didedahkan di dalam penyata kewangan.

Penggunaan pindaan kepada piawaian yang diterbitkan tidak memberi kesan ketara kepada penyata kewangan Kumpulan dan Perbadanan.

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Ringkasan Asas Perakaunan Utama bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

1 Asas Penyediaan Penyata Kewangan (sambungan)

(b) Piawaian dan pindaan kepada piawaian yang diterbitkan yang berkaitan dengan Kumpulan dan Perbadanan tetapi belum efektif.

Kumpulan dan Perbadanan akan mengguna pakai piawaian baru dan pindaan dalam tempoh berikut:

(i) Tahun kewangan bermula pada atau selepas 1 Januari 2018

MFRS 9	Instrumen Kewangan
MFRS 15	Hasil daripada kontrak dengan pelanggan
MFRS 1	Peralihan kali pertama-Piawaian Pelaporan Kewangan Malaysia
MFRS 128	Pendedahan Kepentingan dalam Entiti Lain-lain (2014-2016)

MFRS 9 mengekalkan tetapi memudahkan model pengukuran dalam MFRS 139 dan menetapkan tiga kategori utama pengukuran aset kewangan: kos dilunaskan, nilai saksama melalui untung atau rugi dan nilai saksama melalui pendapatan komprehensif lain ("OCI"). Asas pengelasan bergantung kepada model perniagaan entiti dan ciri-ciri aliran tunai berkontrak aset kewangan. Pelaburan dalam instrumen ekuiti sentiasa diukur pada nilai saksama melalui untung atau rugi dengan opsyen tidak boleh ditarik balik pada permulaan untuk membentangkan perubahan dalam nilai saksama dalam 'OCI' (dengan syarat surat cara itu tidak dipegang untuk dagangan). Instrumen hutang diukur pada kos yang dilunaskan hanya jika entiti yang memegangnya untuk mengumpul aliran tunai kontrak dan aliran tunai mewakili pokok dan faedah.

Bagi liabiliti, standard ini mengekalkan sebahagian besar keperluan MFRS 139. Ini termasuk perakaunan kos dilunaskan bagi kebanyakan liabiliti kewangan, dengan pencabangan derivatif terbenam. Perubahan utama adalah dalam kes-kes di mana opsyen nilai saksama diambil bagi liabiliti kewangan, di mana sebahagian daripada perubahan nilai saksama kerana risiko kredit entiti sendiri direkodkan dalam pendapatan komprehensif lain dan bukannya pada penyata pendapatan, melainkan jika wujud perakaunan yang tidak sepadan.

MFRS 9 memperkenalkan 'model kerugian kredit dijangka' mengenai penjejasan bagi semua aset kewangan yang menggantikan model penjejasan kerugian yang ditanggung digunakan dalam MFRS 139. 'Model kerugian kredit dijangka' adalah menuju kepada pandangan ke hadapan dan menghapuskan keperluan untuk mengesan suatu peristiwa yang telah berlaku sebelum kerugian kredit diiktiraf.

MFRS 15 "Hasil daripada kontrak dengan pelanggan" (berkuatkuasa pada 1 January 2018) mengenai pengiktirafan hasil dan menetapkan prinsip-prinsip untuk melaporkan maklumat yang berguna kepada pengguna penyata kewangan mengenai sifat, jumlah, masa dan ketidaktentuan hasil dan aliran tunai yang timbul daripada kontrak entiti dengan pelanggan. Hasil diiktiraf apabila pelanggan mendapat kawalan sesuatu barang atau perkhidmatan dan dengan itu mempunyai keupayaan untuk mengarahkan penggunaan dan mendapatkan manfaat dari barang atau perkhidmatan. Prinsip teras dalam MFRS 15 adalah entiti mengiktiraf hasil untuk menggambarkan pemindahan barang atau perkhidmatan yang dijanjikan kepada pelanggan dalam jumlah yang menunjukkan pertimbangan yang mana entiti itu menjangka untuk layak sebagai pertukaran barang dan perkhidmatan.

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Ringkasan Asas Perakaunan Utama bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

1 Asas Penyediaan Penyata Kewangan (sambungan)

(b) Piawaian dan pindaan kepada piawaian yang diterbitkan yang berkaitan dengan Kumpulan dan Perbadanan tetapi belum efektif (sambungan)

Kumpulan dan Perbadanan akan menggunakan piawaian ini apabila dikuatkuaskan. Kesan kewangan penerimaan MFRS 9 dan 15 masih dinilai oleh Kumpulan. Selain daripada MFRS 9 dan 15, pindaan kepada piawaian baru dijangka tidak mempunyai impak material kepada penyata kewangan Kumpulan dan Perbadanan.

(ii) Tahun kewangan bermula pada atau selepas 1 Januari 2019

MFRS 16 Pajakan

Pajakan ditakrifkan sebagai kontrak (atau sebahagian daripada kontrak) yang memberikan hak untuk mengawal penggunaan aset yang dikenal pasti untuk satu tempoh masa dalam pertukaran untuk pertimbangan. MFRS 16 menghapuskan pengelasan pajakan oleh pemajak sama ada sebagai pajakan kewangan atau pajakan operasi. Ia memerlukan pemajak untuk mengiktiraf "hak-guna" (ROU) aset dan liabiliti pajakan mencerminkan bayaran pajakan masa depan bagi kebanyakan pajakan. Aset ROU disusutnilai mengikut prinsip dalam MFRS 116 "Hartanah, Loji dan Peralatan" dan liabiliti pajakan ditambah dari masa ke masa dengan perbelanjaan faedah diiktiraf dalam penyata pendapatan. Bagi pemberi pajak, MFRS 16 mengekalkan sebahagian besar keperluan dalam MFRS 117. Pemberi Pajak terus mengklasifikasikan semua pajakan sama ada sebagai pajakan operasi atau pajakan kewangan dan diakaunkan dengan berbeza.

Kesan MFRS 16 masih dinilai, dan ia tidak dijangka memberi impak material selain daripada klasifikasi dan pendedahan.

1.1 Anggaran dan Pertimbangan Perakaunan kritikal

(i) Susutnilai Peralatan

Anggaran bagi nilai buku, jangka hayat dan caj susutnilai berkaitan bagi peralatan adalah berdasarkan kepada perdagangan dan pengeluaran faktor-faktor yang boleh berubah dengan ketara hasil daripada inovasi teknikal dan tindakan pesaing sebagai tindak balas kepada keadaan pasaran. Pihak pengurusan menjangka bahawa nilai sisa peralatan akan menjadi tidak penting. Oleh itu, nilai buku tidak diambil kira dalam pengiraan jumlah yang boleh disusutnilai. Perubahan dalam tahap penggunaan dan pembangunan teknologi boleh memberi kesan kepada jangka hayat ekonomi dan nilai sisa aset, oleh itu caj susutnilai masa hadapan boleh disemak semula.

(ii) Penjejasan aset-aset bukan kewangan

Apabila nilai pemulihan sesuatu aset ditentukan berdasarkan anggaran nilai dalam kegunaan bagi unit penjanaan tunai di mana aset diperuntukkan, pihak pengurusan dikehendaki membuat anggaran aliran tunai masa depan daripada penjanaan tunai dan juga untuk menggunakan kadar diskau yang sesuai untuk menentukan nilai kini aliran tunai tersebut.

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Ringkasan Asas Perakaunan Utama bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

1.1 Anggaran dan Pertimbangan Perakaunan kritikal (sambungan)

(iii) Penjejasan aset kewangan

Kerugian penjejasan diiktiraf apabila terdapat bukti objektif bahawa aset kewangan terjejas. Pengurusan secara khusus mengkaji semula pinjaman dan belum terima aset kewangan dan menganalisis sejarah hutang lapuk, penumpuan pelanggan, kemampuan kredit pelanggan, aliran ekonomi semasa dan perubahan dalam tempoh pembayaran pelanggan apabila membuat pertimbangan untuk menilai kecukupan peruntukan untuk kerugian penjejasan nilai.

Jika terdapat bukti objektif penjejasan nilai, jumlah dan masa aliran tunai masa depan dianggar berdasarkan pengalaman dalam sejarah kerugian untuk aset yang mempunyai ciri-ciri risiko kredit yang sama. Jika jangkaan berbeza daripada anggaran, perbezaan ini akan memberi kesan kepada nilai bawaan belum terima.

2 Ringkasan asas perakaunan utama

A Pengiktirafan Pendapatan Faedah

Pendapatan faedah dan perbelanjaan bagi semua instrumen kewangan yang mempunyai ciri keuntungan atau kerugian diiktiraf menggunakan kaedah keuntungan efektif.

Kaedah keuntungan efektif adalah kaedah kiraan ke atas kos yang dilunaskan bagi aset atau liabiliti kewangan dengan memperuntukkan pendapatan keuntungan atau perbelanjaan keuntungan sepanjang tempoh yang berkenaan. Kadar keuntungan efektif adalah kadar diskaun yang dianggarkan melalui bayaran tunai masa depan atau penerimaan yang dijangkakan sepanjang tempoh instrumen kewangan atau tempoh yang lebih singkat, yang mana sesuai, kepada jumlah bersih yang dibawa oleh aset atau liabiliti kewangan.

Pendapatan faedah diiktiraf menggunakan kaedah keuntungan efektif. Apabila pinjaman dan penghutang terjejas, Kumpulan mengurangkan jumlah bawaan kepada amaun boleh pulih dan terus berehat sambil diskaun sebagai pendapatan faedah. Pendapatan faedah ke atas pinjaman terjejas dan penghutang diiktiraf menggunakan kadar keuntungan efektif asal.

B Pengiktirafan Yuran dan Pendapatan Lain (pendapatan bukan faedah)

Yuran pengurusan pinjaman dan komisen diiktiraf sebagai pendapatan apabila semua syarat dipenuhi. Yuran komitmen dan yuran jaminan yang material diiktiraf sebagai pendapatan berdasarkan pembahagian masa. Caj perkhidmatan dan pendapatan yuran lain diiktiraf sebagai pendapatan apabila perkhidmatan diberikan.

Pendapatan dividen diiktiraf apabila hak untuk menerima bayaran ditentukan.

Pendapatan sewa diiktiraf berdasarkan asas akruan berdasarkan perjanjian sewaan.

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Ringkasan Asas Perakaunan Utama bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

2 Ringkasan asas perakaunan utama (sambungan)

C Instrumen Kewangan

Aset dan liabiliti kewangan diiktiraf apabila Kumpulan dan Perbadanan menjadi pihak dalam peruntukan kontrak instrumen.

Instrumen kewangan dikelaskan sebagai liabiliti atau ekuiti menurut dasar dalam perjanjian kontrak. Faedah, dividen, keuntungan dan kerugian berkaitan dengan instrumen kewangan yang diklasifikasikan sebagai liabiliti, dilaporkan sebagai perbelanjaan atau pendapatan. Pengagihan kepada pemegang instrumen kewangan yang diklasifikasikan sebagai ekuiti dicaj terus kepada ekuiti.

Instrumen kewangan diimbangi apabila Perbadanan mempunyai hak mengikut undang-undang untuk mengimbangi dan berniat untuk menyelesaikan secara bersih atau untuk merealisasikan aset dan menyelesaikan liabiliti secara serentak.

Aset kewangan dan liabiliti kewangan awalnya diukur pada nilai saksama. Kos transaksi yang berkaitan secara langsung dengan pemerolehan atau terbitan aset dan liabiliti kewangan (selain daripada aset dan liabiliti kewangan pada nilai saksama melalui untung atau rugi) ditambah atau ditolak daripada nilai saksama aset kewangan atau liabiliti kewangan, sebagaimana yang sesuai, pada pengiktirafan awal. Kos urus niaga yang berkaitan secara langsung kepada pengambilalihan aset atau liabiliti kewangan pada nilai saksama melalui untung rugi diiktiraf serta merta dalam untung rugi.

Kaedah kadar keuntungan efektif

Kaedah kadar keuntungan efektif adalah kaedah pengiraan kos aset kewangan yang dilunaskan bersama peruntukan keuntungan pendapatan sepanjang tempoh yang berkenaan. Kadar keuntungan efektif ialah kadar diskau anggaran pulangan tunai masa depan atas jangka hayat aset kewangan atau (yang mana sesuai) pada tempoh masa yang lebih singkat kepada jumlah bersih amaun bawaan pada awal pengiktirafan.

D Aset Kewangan

(a) Pengelasan

Kumpulan dan Perbadanan mengklasifikasikan aset kewangan mereka kepada kategori berikut: aset kewangan pada nilai saksama melalui untung atau rugi dan pinjaman dan belum terima. Pengelasan bergantung kepada sifat dan tujuan aset kewangan dan ditentukan pada masa permulaan pengiktirafan.

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Ringkasan Asas Perakaunan Utama bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

2 Ringkasan asas perakaunan utama (sambungan)

D Aset Kewangan (sambungan)

(a) Pengelasan (sambungan)

(i) Aset kewangan pada nilai saksama melalui untung atau rugi

Aset kewangan pada nilai saksama melalui untung atau rugi terdiri daripada aset kewangan dipegang sehingga matang dan aset kewangan lain yang ditetapkan oleh Kumpulan dan Perbadanan sebagai nilai saksama melalui keuntungan atau kerugian selepas permulaan pengiktirafan.

(ii) Pinjaman dan belum terima

Pinjaman dan belum terima adalah aset kewangan bukan derivatif dengan bayaran tetap atau boleh ditentukan yang tidak disebut harga dalam pasaran aktif.

(b) Pengiktirafan dan pengukuran awal

Pembelian biasa dan penjualan aset kewangan diiktiraf pada tarikh penyelesaian, tarikh aset yang dihantar kepada atau oleh Kumpulan.

Aset kewangan pada mulanya diiktiraf pada nilai saksama ditambah transaksi kos yang adil bagi semua aset kewangan yang tidak dibawa pada nilai saksama melalui untung atau rugi. Kos urus niaga bagi sekuriti yang dibawa pada nilai saksama melalui untung atau rugi dibawa terus ke keuntungan atau kerugian.

(c) Pengukuran berikutnya

Pelaburan kewangan pada nilai saksama melalui untung atau rugi kemudiannya diukur pada kos pelunasan menggunakan kadar keuntungan efektif. Keuntungan atau kerugian yang timbul daripada penyahiktirafan atau penurunan nilai sekuriti diiktiraf dalam untung atau rugi.

Faedah daripada aset kewangan dipegang pada nilai saksama melalui untung atau rugi dan pelaburan kewangan dipegang hingga matang dikira menggunakan kadar keuntungan efektif dan diiktiraf dalam untung atau rugi. Pinjaman dan belum terima pada awalnya diiktiraf pada nilai saksama - yang merupakan pertimbangan tunai untuk mengasaskan atau membeli pinjaman termasuk kos transaksi, dan diukur seterusnya pada kos dilunaskan yang menggunakan kaedah kadar keuntungan efektif. Faedah atas pinjaman adalah termasuk dalam untung atau rugi. Dalam kes penurunan nilai, kerugian kemerosotan nilai dilaporkan sebagai potongan daripada nilai bawaan pinjaman dan diiktiraf dalam untung atau rugi.

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Ringkasan Asas Perakaunan Utama bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

2 Ringkasan asas perakaunan utama (sambungan)

E Liabiliti Kewangan

Liabiliti kewangan diukur pada kos dilunaskan, kecuali bagi liabiliti kewangan pada nilai saksama, yang dipegang pada nilai saksama melalui untung atau rugi. Liabiliti kewangan pada awalnya diiktiraf pada nilai saksama termasuk transaksi kos bagi semua liabiliti kewangan yang tidak dinyatakan pada nilai saksama melalui untung atau rugi. Liabiliti kewangan pada nilai saksama melalui untung atau rugi pada mulanya diiktiraf pada nilai saksama, dan kos urus niaga dijadikan perbelanjaan dalam keuntungan atau kerugian. Liabiliti kewangan tidak diiktiraf apabila dipadamkan.

(a) Liabiliti kewangan pada nilai saksama melalui untung rugi

Liabiliti kewangan ditetapkan pada nilai saksama melalui untung atau rugi selepas pengiktirafan awal. Perbadanan tidak mempunyai liabiliti kewangan bukan derivatif ditetapkan pada nilai saksama melalui untung atau rugi.

(b) Liabiliti Kewangan pada kos dilunaskan

Liabiliti kewangan yang tidak diklasifikasikan pada nilai saksama melalui untung atau rugi jatuh ke dalam kategori ini dan diukur pada kos terlunas.

F Penjejasan Aset Kewangan

Aset kewangan atau kumpulan aset kewangan dianggap sebagai terjejas jika, dan hanya jika, terdapat bukti objektif rosotnilai akibat daripada satu atau lebih peristiwa yang berlaku selepas pengiktirafan awal aset (yang ditanggung 'peristiwa kerugian') dan peristiwa kerugian (atau peristiwa-peristiwa) mempunyai kesan ke atas aliran tunai masa depan yang dianggarkan bagi aset kewangan atau kumpulan aset kewangan yang boleh dianggarkan dengan pasti.

Kriteria Kumpulan dan Perbadanan gunakan untuk menentukan bahawa terdapat bukti objektif kerugian rosotnilai dikira bersesuaian dengan garis panduan yang ditetapkan oleh Bank Negara Malaysia (BNM/GP3). Seperti tahun-tahun sebelumnya, pihak Perbadanan telah melaksanakan dasar klasifikasi yang lebih ketat ke atas pembiayaan tidak berbayar. Pembiayaan dikelaskan sebagai pembiayaan tidak berbayar dan kurang lancar apabila tiada pembayaran diterima lebih dari 3 bulan dari hari pertama ingkar atau selepas tarikh matang.

Oleh kerana itu, Perbadanan juga telah menerima pakai asas yang lebih ketat untuk peruntukan khusus atas pembiayaan tidak berbayar dengan memperuntuk lima puluh peratus (50%) peruntukan khusus atas pembiayaan tidak berbayar bagi tempoh ingkar empat(4) bulan dan kurang daripada tujuh (7) bulan tuggakan. Kaedah ini mencerminkan dasar peruntukan lebih bijaksana untuk pinjaman, pendahuluan dan pembiayaan.

Peruntukan am berasaskan peratusan jumlah pinjaman belum dijelaskan, faedah tergantung bersih dan peruntukan khusus untuk pinjaman tidak berbayar dan hutang lapuk dan ragu dibuat untuk menampung kemungkinan berlakunya kerugian yang tidak dikenal pasti secara khusus.

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Ringkasan Asas Perakaunan Utama bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

2 Ringkasan asas perakaunan utama (sambungan)

F Penjejasan Aset Kewangan (sambungan)

(a) Aset bawaan pada kos dilunaskan

Kumpulan dan Perbadanan pertamanya menilai sama ada bukti objektif rosotnilai wujud secara individu bagi aset kewangan yang signifikan secara individu, dan secara individu atau kolektif bagi aset kewangan yang tidak ketara secara individu. Jika Kumpulan dan Perbadanan menentukan bahawa tiada bukti objektif rosotnilai wujud bagi aset kewangan yang dinilai secara individu, sama ada penting atau tidak, mereka termasuk aset dalam kumpulan aset kewangan dengan ciri-ciri risiko kredit yang serupa dan dinilai secara kolektif untuk penjejasan. Ciri-ciri yang berkaitan dengan anggaran aliran tunai masa hadapan untuk kumpulan aset itu menjadi petunjuk kemampuan penghutang untuk membayar semua amaun tertunggak mengikut terma-terma kontrak aset yang dinilai. Aset yang dinilai secara individu untuk penjejasan dan di mana kerugian penjejasan nilai adalah atau terus diiktiraf tidak termasuk dalam penilaian penjejasan kolektif.

Aliran tunai masa hadapan dalam kumpulan ase kewangan yang secara kolektif dinilai untuk penjejasan nilai adalah dianggarkan berdasarkan aliran tunai kontraktual aset dalam Kumpulan dan Perbadanan dan pengalaman dalam sejarah kerugian untuk aset yang mempunyai ciri-ciri risiko kredit yang sama kepada mereka dalam Kumpulan dan Perbadanan. Pengalaman dalam sejarah kerugian diselaraskan berdasarkan data semasa untuk mencerminkan kesan keadaan semasa yang tidak memberi kesan kepada tempoh kewangan di mana pengalaman dalam sejarah kerugian didasarkan dan untuk membuang kesan keadaan dalam tempoh sejarah yang pada masa ini tidak wujud.

Anggaran perubahan dalam aliran tunai masa depan bagi kumpulan aset harus mencerminkan dan terarah selaras dengan perubahan dalam data yang boleh diperhatikan yang berkaitan dari tempoh kewangan untuk tempoh kewangan (contohnya, perubahan dalam kadar pengangguran, harga harta tanah, status pembayaran, atau faktor-faktor lain yang menunjukkan perubahan dalam kebarangkalian kerugian dalam Perbadanan dan magnitudnya). Metodologi dan andaian yang digunakan untuk menganggarkan aliran tunai masa hadapan disemak dengan kerap oleh Kumpulan dan Perbadanan untuk mengurangkan apa-apa perbezaan di antara anggaran kerugian dan pengalaman kerugian sebenar.

Jumlah kerugian diukur sebagai perbezaan di antara amaun bawaan aset dan nilai semasa anggaran aliran tunai masa hadapan (tidak termasuk kerugian kredit yang belum dialami) didiskaunkan pada kadar keuntungan efektif asal aset kewangan tersebut. Jumlah bawaan aset dikurangkan dan jumlah kerugian diiktiraf dalam keuntungan atau kerugian. Jika 'pinjaman dan belum terima' atau 'pelaburan dipegang hingga matang' mempunyai kadar faedah yang berubah-ubah, kadar diskau untuk mengukur sebarang kerugian kemerosotan nilai adalah kadar keuntungan efektif semasa yang ditentukan di bawah kontrak. Sebagai manfaat praktikal, Kumpulan boleh mengukur penjejasan nilai berdasarkan asas nilai saksama instrumen menggunakan harga pasaran yang boleh diperhatikan.

Apabila sesuatu aset tidak dapat dikutip, ia dihapus kira daripada akaun peruntukan yang berkaitan. Aset tersebut dihapus kira selepas mengambil kira nilai realisasi cagaran, jika ada, apabila pihak pengurusan, tidak ada prospek pemulihan.

Jika dalam tempoh seterusnya, jumlah kerugian penjejasan nilai berkurangan dan pengurangan tersebut boleh dikaitkan secara objektif dengan yang berlaku sekiranya selepas kemerosotan nilai diiktiraf (seperti peningkatan dalam penarafan kredit penghutang), kerugian penjejasan nilai yang diiktiraf sebelumnya dikembalikan dengan melaraskan akaun peruntukan. Amaun dikembalikan diiktiraf dalam untung atau rugi.

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Ringkasan Asas Perakaunan Utama bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

2 Ringkasan asas perakaunan utama (sambungan)

G Penyahiktirafan Aset Kewangan dan Liabiliti Kewangan

Aset kewangan tidak diiktiraf apabila hak kontrak untuk menerima aliran tunai daripada aset-aset itu telah berlalu atau aset telah dipindahkan dan sebahagian besar risiko dan ganjaran pemilikan aset juga dipindahkan (iaitu, jika sebahagian besar risiko dan manfaat tidak dipindahkan, ujian kawalan Perbadanan bagi memastikan penglibatan berterusan atas dasar apa-apa kuasa kawalan tidak menghalang penyahiktirafan). Liabiliti kewangan tidak lagi diiktiraf apabila ia ditebus atau sebaliknya dipadamkan.

Cagaran yang diberikan oleh Perbadanan di bawah standard perjanjian urus niaga beli balik tidak lagi diiktiraf kerana Perbadanan mengekalkan sebahagian besar risiko dan ganjaran atas dasar harga pembelian semula yang telah ditetapkan, dan kriteria untuk penyahiktirafan itu tidak dipenuhi.

H Hartanah dan peralatan serta susutnilai

Tanah pegangan bebas tidak disusut nilai kerana ia mempunyai jangka hayat yang tidak terhad dan kerja dalam proses yang belum lagi digunakan tidak disusutnilaikan. Tanah di mana hayat anggaran pajakan melebihi 50 tahun diklasifikasikan sebagai tanah pegangan pajakan jangka panjang.

Hartanah dan peralatan dinyatakan pada kos ditolak susut nilai terkumpul dan kerugian penjejasan nilai terkumpul. Kos termasuk harga pembelian dan sebarang kos yang berkaitan secara langsung dengan pemerolehan barang-barang. Kos berikutnya dimasukkan dalam jumlah bawaan aset atau diiktiraf sebagai aset berasingan, mengikut kesesuaian, hanya apabila terdapat kemungkinan bahawa manfaat ekonomi masa hadapan yang berkaitan dengan aset tersebut akan mengalir kepada Kumpulan dan Perbadanan dan kos perkara tersebut boleh diukur dengan pasti. Nilai bawaan bagi bahagian yang diganti tidak diiktiraf. Semua pumbaikan dan kos penyelenggaraan dicaj kepada keuntungan atau kerugian dalam tahun kewangan di mana ia ditanggung.

Kaedah garis lurus digunakan untuk menyusutnilaikan kos aset-aset sepanjang anggaran hayat bergunanya pada kadar tahunan seperti berikut:-

Tanah pegangan pajak	0.11% to 2.326%
Bangunan	2% - 10%
Kenderaan	20%
Perabot dan peralatan pejabat	20%
Peralatan komputer	20%

Suatu aset tetap adalah dinyahikitirafkan apabila dilupuskan yang memberi atau tidak memberi manfaat ekonomi masa depan yang dijangka daripada penggunaan atau pelupusannya. Perbezaan antara hasil penjualan bersih, jika ada, dan nilai tercatat bersih, diiktiraf dalam penyata pendapatan.

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Ringkasan Asas Perakaunan Utama bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

2 Ringkasan asas perakaunan utama (sambungan)

I Penjejasan Aset Bukan Kewangan

Aset yang mempunyai hayat berguna tidak terhad tidak tertakluk kepada pelunasan dan diuji setiap tahun untuk penjejasan.

Aset yang tertakluk kepada pelunasan akan disemak untuk penjejasan apabila peristiwa atau perubahan dalam keadaan yang menunjukkan nilai bawaan berkemungkinan tidak akan diperolehi. Kerugian rosotnilai diiktiraf bagi jumlah di mana nilai bawaan aset melebihi jumlah boleh pulih. Jumlah yang boleh diperolehi adalah lebih tinggi daripada nilai saksama aset ditolak kos jualan dan nilai dalam penggunaan. Bagi tujuan menilai penjejasan, aset dikumpulkan pada tahap terendah di mana terdapat aliran tunai berasingan yang boleh dikenal pasti (unit penjana tunai). Aset bukan kewangan selain daripada 'goodwill' yang mengalami kejejasan dikaji untuk kemungkinan pembalikan penjejasan pada setiap tarikh laporan.

Kerugian rosotnilai dicaj kepada penyata pendapatan kecuali jika ia dikembalikan pada penilaian semula sebelumnya, yang mana ia dicaj kepada lebihan penilaian semula. Kerugian kemerosotan nilai ke atas goodwill tidak boleh berbalik. Berhubung dengan aset lain, sebarang kenaikan dalam amaun yang boleh diperolehi semula diiktiraf dalam penyata pendapatan kecuali ia membalikkan kerugian kemerosotan nilai ke atas aset yang dinilai semula di mana ia akan dibawa ke rizab penilaian semula lebihan.

J Cukai Pendapatan

Perbelanjaan cukai bagi tempoh semasa merangkumi cukai semasa dan cukai tertunda. Cukai diiktiraf dalam keuntungan atau kerugian, kecuali setakat mana yang berkaitan dengan perkara yang diiktiraf dalam pendapatan komprehensif lain atau secara langsung dalam ekuiti. Dalam kes ini, cukai itu juga diiktiraf dalam pendapatan komprehensif lain atau secara langsung dalam ekuiti masing-masing.

Caj cukai pendapatan semasa dikira berdasarkan undang-undang cukai yang digubal atau digubal sebahagian besarnya pada akhir tempoh laporan ini di mana Kumpulan beroperasi dan menjana pendapatan boleh cukai.

Cukai pendapatan tertunda diiktiraf menggunakan kaedah liabiliti, ke atas perbezaan sementara yang timbul antara amaun aset dan liabiliti untuk tujuan cukai dan nilai bawaan dalam penyata kewangan. Walau bagaimanapun, cukai pendapatan tertunda tidak diambil kira jika ia timbul daripada pengiktirafan awal sesuatu aset atau liabiliti dalam urusniaga selain daripada kombinasi perniagaan yang pada masa urusniaga tersebut tidak menjejaskan keuntungan perakaunan atau keuntungan boleh cukai atau kerugian. Aset dan liabiliti cukai tertunda diukur pada kadar cukai yang dijangka akan terpakai dalam tempoh di mana liabiliti diselesaikan atau aset direalisasikan, berdasarkan kadar cukai yang telah digubal atau sedang digubal pada akhir tempoh pelaporan. Pengukuran liabiliti dan aset cukai tertunda mencerminkan kesan cukai seperti mana Kumpulan dan Perbadanan menjangkakan dapat diperolehi atau dijelaskan ke atas amaun bawaan aset dan liabiliti pada akhir tempoh pelaporan.

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Ringkasan Asas Perakaunan Utama bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

2 Ringkasan asas perakaunan utama (sambungan)

J Cukai Pendapatan (sambungan)

Aset cukai tertunda diiktiraf setakat mana terdapat kemungkinan bahawa keuntungan boleh cukai masa hadapan akan tersedia terhadap yang mana perbezaan sementara boleh ditolak, kerugian cukai yang tidak digunakan atau kredit cukai belum digunakan. Liabiliti cukai tertunda diiktiraf bagi semua perbezaan sementara boleh cukai yang berkaitan dengan pelaburan dalam anak syarikat kecuali di mana masa pembalikan perbezaan sementara dikawal oleh induk dan ia berkemungkinan bahawa perbezaan sementara tidak akan berbalik pada masa hadapan.

Aset cukai pendapatan tertunda diiktiraf atas perbezaan sementara yang boleh ditolak yang timbul daripada pelaburan dalam anak-anak syarikat hanya setakat yang ia berkemungkinan perbezaan sementara akan berbalik pada masa hadapan dan ada keuntungan boleh cukai yang mencukupi di mana perbezaan sementara boleh ditolak boleh digunakan.

Aset dan liabiliti cukai pendapatan tertunda diimbangi apabila terdapat hak yang boleh dikuatkuasakan untuk mengimbangi aset cukai semasa dengan liabiliti cukai semasa dan apabila aset dan liabiliti cukai pendapatan tertunda berkait dengan cukai yang dikenakan oleh pihak berkuasa cukai yang sama di kedua-dua entiti boleh cukai atau berbeza dikenakan cukai entiti di mana terdapat tujuan untuk menyelesaikannya baki pada asas bersih.

K Peruntukan

Peruntukan diiktiraf oleh Kumpulan dan Perbadanan apabila semua syarat berikut dipenuhi:

- i) Kumpulan dan Perbadanan mempunyai obligasi perundangan atau konstruktif semasa akibat daripada peristiwa yang lepas;
- ii) terdapat kemungkinan bahawa aliran keluar sumber untuk menyelesaikan obligasi tersebut akan diperlukan; dan
- iii) anggaran yang munasabah jumlah obligasi boleh dibuat.

Di mana Kumpulan dan Perbadanan menjangka akan dibayar semula, pembayaran semula diiktiraf sebagai aset berasingan tetapi hanya apabila pembayaran semula adalah dipastikan. Peruntukan tidak diiktiraf bagi kerugian operasi masa hadapan.

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Ringkasan Asas Perakaunan Utama bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

2 Ringkasan asas perakaunan utama (sambungan)

K Peruntukan (sambungan)

Jika terdapat beberapa obligasi yang serupa, kemungkinan bahawa aliran keluar diperlukan dalam penyelesaian dengan mempertimbangkan jenis tanggungjawab secara keseluruhan. Peruntukan diiktiraf walaupun kemungkinan aliran keluar berkenaan dengan mana-mana perkara yang termasuk dalam kelas kewajipan yang sama mungkin kecil.

Peruntukan diukur pada nilai semasa perbelanjaan yang dijangka akan diperlukan untuk menyelesaikan obligasi dengan menggunakan kadar sebelum cukai yang menggambarkan penilaian pasaran semasa bagi nilai masa wang dan risiko khusus kepada obligasi. Peningkatan peruntukan yang disebabkan oleh

L Tunai dan Kesetaraan Tunai

Tunai dan setara tunai terdiri daripada tunai dan dana jangka pendek yang dipegang untuk tujuan memenuhi komitmen jangka pendek dan sedia ditukar kepada tunai tanpa risiko ketara perubahan dalam nilai.

Bagi tujuan penyata aliran tunai, tunai dan setara tunai terdiri daripada tunai dalam tangan, deposit panggilan dengan Perbadanan, jangka pendek lain, pelaburan cair dengan kematangan asal tiga (3) bulan atau kurang dan overdraf Perbadanan. Deposit yang dipegang sebagai sekuriti yang dicagarkan untuk pinjaman berjangka tidak termasuk wang tunai dan setara tunai. Overdraft Perbadanan adalah termasuk di dalam pinjaman di dalam liabiliti semasa di dalam penyata kedudukan kewangan.

M Modal Saham

(a) Pengelasan

Saham biasa dikelaskan sebagai ekuiti. Saham lain dikelaskan sebagai ekuiti dan/atau liabiliti mengikut kontrak instrumen tertentu. Pengagihan kepada pemegang instrumen kewangan yang diklasifikasikan sebagai instrumen ekuiti dicaj terus kepada ekuiti.

(b) Kos penerbitan saham

Kos luaran yang berkaitan secara langsung dengan penerbitan saham atau opsyen baru ditunjukkan dalam ekuiti sebagai potongan, bersih cukai, daripada hasil.

(c) Dividen

Dividen biasa diiktiraf sebagai liabiliti apabila hak pemegang saham untuk menerima dividen ditentukan.

N Pelaburan Dalam Entiti Kawalan Bersama

Kumpulan menganggap sebagai entiti yang dikawal bersama, perbadanan, perkongsian atau entiti lain yang terdapat kontrak perkongsian kawalan oleh Kumpulan dengan satu atau lebih pihak di mana keputusan kewangan dan operasi berkaitan dengan entiti memerlukan persetujuan sebulat suara daripada pihak yang berkongsi kawalan.

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Ringkasan Asas Perakaunan Utama bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

2 Ringkasan asas perakaunan utama (sambungan)

N Pelaburan Dalam Entiti Kawalan Bersama (sambungan)

Pelaburan dalam entiti dikawal bersama dinyatakan pada kos tolak kerugian penjejasan nilai terkumpul. Jika terdapat tanda penjejasan nilai, jumlah bawaan pelaburan dinilai. Penurunan nilai dibuat jika nilai bawaan melebihi nilai boleh pulih. Kepentingan Kumpulan dalam entiti kawalan bersama diambil kira dalam penyata kewangan yang disatukan menggunakan kaedah perakaunan ekuiti.

Perakaunan ekuiti melibatkan pengiktirafan bahagian Kumpulan dalam keputusan usaha sama dalam keuntungan atau kerugian. Apabila menggunakan kaedah ekuiti, pelarasan dibuat kepada penyata kewangan bagi entiti bersama untuk memastikan keselarasan dengan dasar-dasar perakaunan dalam kumpulan.

O Manfaat Kakitangan

(a) Pelan Manfaat Tertarif

(i) Manfaat jangka pendek

Upah, gaji, cuti tahunan berbayar, faedah perubatan, bonus dan manfaat bukan kewangan diakru dalam tempoh di mana perkhidmatan berkaitan diberikan oleh kakitangan Kumpulan dan Perbadanan.

(ii) Caruman ke Kumpulan Simpanan Pekerja (KWSP)

Untuk pelan caruman wajib, Kumpulan dan Perbadanan membayar caruman kepada Kumpulan Wang Simpanan Pekerja (KWSP) secara mandatori. Kumpulan dan Perbadanan tidak mempunyai obligasi pembayaran selanjutnya sekali caruman telah dibayar. Caruman ini diiktiraf sebagai perbelanjaan manfaat pekerja dalam tempoh yang berkaitan.

P Aset Luar Jangka dan Liabiliti Luar Jangka

Kumpulan dan Perbadanan tidak mengiktiraf aset dan liabiliti luar jangka selain daripada yang timbul daripada gabungan perniagaan,tetapi mendedahkan kewujudannya dalam penyata kewangan. Liabiliti luar jangka adalah obligasi yang mungkin timbul daripada peristiwa terdahulu yang mana kewujudannya akan disahkan oleh kejadian atau tidak terjadinya satu atau lebih peristiwa masa depan di luar kawalan Kumpulan dan Perbadanan atau obligasi semasa yang tidak diiktiraf kerana ia tiada kemungkinan bahawa aliran keluar sumber akan diperlukan untuk menyelesaikan obligasi tersebut. Liabiliti luar jangka juga timbul dalam keadaan yang luar biasa di mana terdapat liabiliti yang tidak boleh diiktiraf kerana ia tidak boleh diukur dengan pasti. Walau bagaimanapun, liabiliti luar jangka tidak termasuk kontrak jaminan kewangan.

Aset luar jangka adalah aset yang mungkin timbul daripada peristiwa terdahulu yang mana kewujudannya akan disahkan oleh kejadian atau tidak terjadinya satu atau lebih peristiwa masa depan di luar kawalan Kumpulan dan Perbadanan. Kumpulan dan Perbadanan tidak mengiktiraf aset luar jangka tetapi mendedahkan kewujudannya di mana aliran masuk manfaat ekonomi adalah berkemungkinan tetapi tidak pasti.

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Ringkasan Asas Perakaunan Utama bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

3 Ringkasan asas perakaunan utama (sambungan)

Q Peminjaman

Peminjaman pada mulanya diiktiraf pada nilai saksama, tolak daripada kos urusniaga. Pinjaman seterusnya dinyatakan pada kos terlunas, sebarang perbezaan antara jumlah diiktiraf awal dan nilai penebusan diiktiraf dalam untung atau rugi sepanjang tempoh pinjaman dengan menggunakan kaedah keuntungan efektif.

Semua kos pinjaman lain diiktiraf dalam keuntungan atau kerugian dalam tempoh di mana ia ditanggung.

R Pihak Berkaitan

Pihak entiti adalah berkaitan dengan entiti lain jika (dirujuk sebagai "entiti yang melaporkan"):

A) Seseorang atau ahli yang rapat dengan keluarga orang itu adalah berkaitan dengan laporan yang entiti jika orang itu:

- (i) mempunyai kawalan atau kawalan bersama ke atas entiti pelaporan;
- (ii) mempunyai pengaruh yang besar ke atas entiti pelaporan; atau
- (iii) adalah ahli personel pengurusan utama entiti yang melaporkan atau induk pelaporan

B) Entiti adalah berkaitan dengan entiti yang melaporkan jika mana-mana syarat-syarat berikut terpakai:

(i) Entiti dan entiti pelaporan adalah ahli-ahli kumpulan yang sama (yang bermaksud setiap induk, subsidiari dan anak-anak syarikat lain adalah berkaitan dengan yang lain);

(ii) Satu entiti adalah sebuah syarikat bersekutu atau usahasama entiti lain (atau syarikat bersekutu atau usaha bersama ahli kumpulan mana entiti yang lain adalah ahli);

(iii) Kedua-dua entiti usahasama bagi pihak ketiga yang sama;

(iv) Satu entiti adalah usahasama entiti ketiga dan entiti yang lain adalah syarikat bersekutu entiti ketiga;

(v) entiti ini adalah pelan manfaat pasca perkhidmatan untuk manfaat kakitangannya sama ada bagi entiti yang melaporkan atau entiti yang berkaitan dengan entiti yang melaporkan. Jika entiti yang melaporkan sebahagian daripada pelan itu, itu, maka penaja berkaitan juga terlibat bersama entiti yang melaporkan;

(vi) entiti adalah dikawal bersama atau dikawal oleh seseorang yang dikenal pasti dalam (a) atas; atau

(vii) Seseorang yang dikenal pasti dalam (a) (i) di atas mempunyai pengaruh penting ke atas entiti atau adalah ahli personel pengurusan penting entiti (atau induk)

Ahli keluarga rapat seseorang itu adalah ahli keluarga yang mungkin dijangka akan mempengaruhi atau dipengaruhi oleh, orang yang berurusan dengan entiti.

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Nota-Nota Kepada Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017

3 Hartanah, loji dan peralatan

Kumpulan dan Perbadanan	Kerja dalam proses RM	Tanah milik pajak RM	Bangunan RM	Perabot dan peralatan pejabat RM	Kenderaan bermotor RM	Peralatan komputer RM	Aset bernilai rendah RM	Jumlah RM
Kos								
Pada 1 Januari 2017	1,025,724	11,216,400	35,649,985	3,856,434	3,636,579	15,708,262	31,167	71,124,551
Tambahan	-	-	170,404	308,676	338,000	884,846	1,792	1,703,718
Penjualan/dihapus kira	-	-	-	(35,994)	(173,556)	(3,231)	-	(212,781)
Pada 31 Disember 2017	1,025,724	11,216,400	35,820,389	4,129,116	3,801,023	16,589,877	32,959	72,615,488
Susut nilai terkumpul								
Pada 1 Januari 2017	-	1,799,087	11,797,418	3,130,779	2,768,690	13,663,038	31,167	33,190,179
Caj bagi tahun berkenaan	-	151,624	1,227,879	254,293	340,430	813,600	1,792	2,789,618
Penjualan/dihapus kira	-	-	-	(35,868)	(173,555)	(2,959)	-	(212,382)
Pada 31 Disember 2017	-	1,950,711	13,025,297	3,349,204	2,935,565	14,473,679	32,959	35,767,415
Nilai buku bersih								
Pada 31 Disember 2016	1,025,724	9,417,313	23,852,567	725,655	867,889	2,045,224	-	37,934,372
Pada 31 Disember 2017	1,025,724	9,265,689	22,795,092	779,912	865,458	2,116,198	-	36,848,073

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Nota-Nota Kepada Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017

3 Hartanah, loji dan peralatan (sambungan)

Kumpulan dan Perbadanan	Kerja dalam proses RM	Tanah milik pajak RM	Bangunan RM	Perabot dan peralatan pejabat RM	Kenderaan bermotor RM	Peralatan komputer RM	Aset bernilai rendah RM	Jumlah RM
Kos								
Pada 1 Januari 2016	866,724	11,216,400	35,347,043	3,453,854	3,279,393	15,414,354	30,088	69,607,856
Tambahan	159,000	-	302,942	406,432	446,936	293,908	1,177	1,610,395
Penjualan/dihapus kira	-	-	-	(3,852)	(89,750)	-	(98)	(93,700)
Pada 31 Disember 2016	1,025,724	11,216,400	35,649,985	3,856,434	3,636,579	15,708,262	31,167	71,124,551
Susut nilai terkumpul								
Pada 1 Januari 2016	-	1,647,463	10,577,740	2,916,053	2,445,358	12,898,162	30,088	30,514,864
Caj bagi tahun berkenaan	-	151,624	1,219,678	218,484	380,174	764,876	1,177	2,736,013
Penjualan/dihapus kira	-	-	-	(3,758)	(56,842)	-	(98)	(60,698)
Pada 31 Disember 2016	-	1,799,087	11,797,418	3,130,779	2,768,690	13,663,038	31,167	33,190,179
Nilai buku bersih								
Pada 31 Disember 2015	866,724	9,568,937	24,769,303	537,801	834,035	2,516,192	-	39,092,992
Pada 31 Disember 2016	1,025,724	9,417,313	23,852,567	725,655	867,889	2,045,224	-	37,934,372

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Nota-Nota Kepada Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

4 Pelaburan dalam entiti kawalan bersama

	Kumpulan	Perbadanan	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017
	RM	RM	RM
Saham tidak disebutharga, pada kos	125,000	125,000	125,000
Modal yang dilaburkan	3,998,199	3,998,199	3,998,199
Bahagian Perbadanan dalam entiti kawalan bersama	<u>1,420,117</u>	1,468,164	-
	<u>5,543,316</u>	5,591,363	<u>4,123,199</u>
			4,123,199

Nama Syarikat	Tempat	Faedah berkesan		Aktiviti utama
		31.12.2017	31.12.2016	
	Perbadanan	%	%	
Bayview Properties Sdn Bhd	Malaysia	50	50	Pembangunan dan pembinaan

Lembaran Imbangan bagi bahagian Perbadanan dalam entiti kawalan bersama adalah seperti berikut:

	Kumpulan	31.12.2016
	31.12.2017	RM
	RM	RM
Aset bukan semasa	5,097,465	5,090,859
Aset semasa	469,652	537,538
Liabiliti semasa	<u>(4,022,000)</u>	(4,035,232)
	<u>1,545,117</u>	1,593,165

Penyata pendapatan bagi bahagian Perbadanan dalam entiti kawalan bersama adalah seperti berikut:

	Kumpulan	31.12.2016
	31.12.2017	RM
	RM	RM
Hasil	5,954	122,037
Perbelanjaan	(53,289)	(45,926)
Keuntungan sebelum cukai	(47,335)	76,111
Cukai	(712)	(9,160)
Lebihan selepas cukai	<u>(48,047)</u>	66,951

5 Wang Tunai dan baki di bank

	Kumpulan dan Perbadanan	31.12.2016
	31.12.2017	RM
	RM	RM
Wang Tunai dan baki di bank dan institusi kewangan lain	<u>10,545,293</u>	20,373,256

6 Deposit dan penempatan dengan institusi kewangan

	Kumpulan dan Perbadanan	31.12.2016
	31.12.2017	RM
	RM	RM
Bank berlesen		
- Deposit tetap	2,705,697	2,630,542
- Sekuriti pelaburan konvensional	3,615,976	2,726,396
Institusi lain	<u>3,062,687</u>	2,939,353
	<u>9,384,360</u>	8,296,291

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Nota-Nota Kepada Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

7 Aset kewangan pada nilai saksama melalui untung rugi

	Kumpulan dan Perbadanan 31.12.2017 RM	31.12.2016 RM
Pelaburan dalam sekuriti disebutharga		
Dalam Malaysia:		
Pada kos	2,390,000	2,390,000
Tolak: Kerugian kemerosotan nilai terkumpul	<u>(1,108,045)</u>	<u>(1,176,931)</u>
Nilai buku bersih	<u>1,281,955</u>	<u>1,213,069</u>

8 Pelbagai penerimaan, deposit dan pra-pembayaran

	Kumpulan dan Perbadanan 31.12.2017 RM	31.12.2016 RM
Deposit	332,168	300,269
Pelbagai penerimaan*	<u>10,307,984</u>	<u>3,503,191</u>
Pra-pembayaran**	<u>942,264</u>	<u>2,145,555</u>
	<u>11,582,416</u>	<u>5,949,015</u>

*Termasuk dalam pelbagai penerimaan adalah Harta Tanah Yang Diambil di mana Harta Tanah ini telah dilelong tetapi tidak berjaya (tidak ada pembida). Perbadanan telah mengambil bahagian dalam membida harta tanah yang dikendalikan oleh Pejabat Tanah tersebut dan nilai harta itu dinilai oleh penilai profesional yang telah diluluskan oleh Pejabat Tanah. Sehingga hari ini, Harta Tanah tersebut kekal sebagai "inventori terbiar" dan peruntukan penuh telah dibuat sehingga terdapat pembeli yang berjaya.

**Perbadanan telah dipilih oleh Kerajaan Negeri untuk mengurus Pusat Transformasi Bandar (UTC) Sabah. Pusat ini telah memulakan prakerasnya pada 16 Disember 2013, pelancaran telah diadakan pada 23 Januari 2014 diikuti dengan pembukaan rasmi yang telah dijalankan pada bulan 15 November 2014.

Perbelanjaan untuk operasi Pusat Transformasi Bandar Sabah dianggap sebagai bayaran bagi pihak. Perbelanjaan tersebut ditampung melalui hasil kutipan penyelenggaraan dan utiliti daripada agensi-agensi kerajaan negeri, persekutuan dan swasta yang beroperasi di UTC.

9 Pembayaan, pendahuluan dan lain-lain pinjaman

	Kumpulan dan Perbadanan 31.12.2017 RM	31.12.2016 RM
Pinjaman perumahan dan projek	9 (i) 2,907,273,299	2,719,587,062
Pinjaman Sewa Beli	609,565	695,018
Lain-lain pinjaman*	<u>5,747,028</u>	<u>6,588,785</u>
Pembayaan, pendahuluan dan lain-lain pinjaman kasar	<u>2,913,629,892</u>	<u>2,726,870,865</u>
Tolak:		
Peruntukan hutang lapuk dan rugi bagi pembayaan:		
- peruntukan penilaian individu	(39,775,779)	(39,813,215)
- peruntukan penilaian kolektif	<u>(42,908,934)</u>	<u>(40,130,827)</u>
Faedah pendapatan tergantung	<u>(13,672,982)</u>	<u>(12,540,127)</u>
Jumlah bersih pembayaan dan pendahuluan	<u>2,817,272,197</u>	<u>2,634,386,696</u>

(i) Pinjaman perumahan dan projek dianalisis mengikut jenis-jenis sektor ekonomi seperti berikut:-

	Kumpulan dan Perbadanan 31.12.2017 RM	31.12.2016 RM
Pinjaman kakitangan kerajaan negeri	27,128,165	33,824,359
Pinjaman kakitangan kerajaan pusat	6,145	29,555
Pinjaman perumahan bandar	16,791,448	16,980,769
Pinjaman perumahan luar bandar	<u>278,585</u>	<u>304,088</u>
Projek industri, penternakan haiwan, pertanian	13,869,203	13,771,939
Pinjaman pembayaan semula	1,254,145	1,762,802
Pinjaman eksekutif	58,524,756	75,103,888
Pembayaan i-eksekutif	<u>2,777,749,145</u>	<u>2,565,680,311</u>
Pinjaman kakitangan	<u>1,089,148</u>	<u>1,360,371</u>
Pinjaman komuniti	<u>31,381</u>	<u>29,642</u>
Pinjaman bercagaran	<u>10,551,178</u>	<u>10,739,338</u>
	<u>2,907,273,299</u>	<u>2,719,587,062</u>

Pada 1hb Julai 2013 kerajaan telah mengenakan had tempoh matang 10 tahun ke atas semua pembayaan peribadi. Perbadanan Pinjaman Sabah tidak tertakluk di bawah kuasa Bank Negara oleh itu tidak wajib mengikuti syarat tersebut. Walaubagaimanapun, Perbadanan Pinjaman Sabah telah menerima pakai garis panduan tersebut pada 1hb September 2013.

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Nota-Nota Kepada Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

9 Pembiayaan,pendahuluan dan lain-lain pinjaman (sambungan)

Lain-lain pinjaman merujuk kepada tiga Skim Perumahan Kos Rendah yang diambil alih oleh Perbadanan dari Lembaga Pembangunan Perumahan dan Bandar (LPPB) pada 1 Januari 1995, 17 November 1999 dan 1 Januari 2005. Selepas pengambilalihan tersebut, Perbadanan menanggung pinjaman LPPB daripada Kerajaan Negeri Sabah yang berkaitan dengan skim-skim tersebut.

Skim pertama terdiri dari 42 projek di seluruh Negeri Sabah dengan jumlah sebanyak RM35,767,874. Perbadanan mengambil alih 2,750 Akaun Sewa di bawah skim ini. Skim kedua terdiri dari 6 projek di seluruh Negeri Sabah berjumlah nilai sebanyak RM20,772,148. Perbadanan juga mengambil alih 593 Akaun Sewa di bawah skim ini. Skim ketiga terdiri dari 5 projek di seluruh Negeri Sabah dengan jumlah nilai sebanyak RM14,981,992. Perbadanan juga mengambil alih 599 Akaun Sewa di bawah skim ini.

	Nota	Kumpulan dan Perbadanan	
		31.12.2017	31.12.2016
		RM	RM
(ii) Penggerakan dalam peruntukan untuk hutang lapuk dan ragu dan pembiayaan serta faedah tergantung/pendapatan tergantung adalah seperti berikut:-			

Peruntukan penilaian individu

Pada 1 Januari		39,813,215	34,605,949
Peruntukan dibuat dalam tahun semasa	19	33,379,973	37,187,367
Jumlah dimasuk kira semula bagi pemungutan semula	19	(13,610,162)	(16,676,192)
Jumlah dihapus kira		(19,807,247)	(15,303,909)
Pada 31 Disember		<u>39,775,779</u>	<u>39,813,215</u>

Peruntukan penilaian kolektif

Pada 1 Januari		40,130,827	35,676,249
Peruntukan dibuat dalam tahun semasa	19	2,778,107	4,454,578
Pada 31 Disember		<u>42,908,934</u>	<u>40,130,827</u>

Peratus peruntukan kolektif daripada jumlah pinjaman tolak peruntukan individu dan faedah tergantung/pendapatan tergantung

2.51% 2.45%

Faedah pendapatan tergantung

Pada 1 Januari		12,540,127	12,129,845
Peruntukan dibuat dalam tahun semasa		9,580,657	8,962,901
Jumlah dimasuk kira semula bagi pemungutan semula		(6,104,823)	(7,242,201)
Jumlah dihapus kira		(2,342,979)	(1,310,418)
Pada 31 Disember		<u>13,672,982</u>	<u>12,540,127</u>

Berikut adalah jumlah pemberian mengikut tarikh bayaran balik:

Dalam tempoh 1 bulan		71,607,365	18,577,776
Selepas 1 sehingga 5 tahun		209,225,636	197,560,359
Selepas 5 tahun		<u>2,536,439,196</u>	<u>2,418,248,561</u>
		<u>2,817,272,197</u>	<u>2,634,386,696</u>

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Nota-Nota Kepada Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

10 Peminjaman

	Kumpulan dan Perbadanan	31.12.2017	31.12.2016
	RM	RM	RM
Tidak bercagar			
Pinjaman daripada Kerajaan Negeri Sabah (i)	243,759,792	243,759,792	
Pinjaman daripada bank berlesen*	133,999,967	243,999,975	
	377,759,759	487,759,767	
Faedah belum bayar		1,780,638	2,539,457
Jumlah peminjaman		379,540,397	490,299,224

*Peminjaman dari bank berlesen adalah kemudahan tidak bercagar termasuk Kredit Berputar dan Pembiayaan Berjangka pada kadar faedah antara 4.21% hingga 4.23% (2016: 4.19% hingga 4.43%) dan 4.56% (2016: 4.56%) setahun. Kemudahan overdraf bank dikenakan atas ikrar negatif atas semua asset Perbadanan pada kadar faedah 6.85% (2016: 6.85%) setahun.

(i) Pinjaman daripada Kerajaan Negeri Sabah

Peminjaman dari Kerajaan Negeri Sabah perlu dibayar balik seperti berikut:

	Bebas faedah	Faedah dikenakan	Jumlah
	RM	RM	RM
31.12.2017			
Dalam tempoh 1 tahun	-	236,248,824	236,248,824
Selepas 1 sehingga 5 tahun	-	3,252,132	3,252,132
Selepas 5 tahun	1,000,000	3,258,836	4,258,836
Jumlah	1,000,000	242,759,792	243,759,792
31.12.2016			
Dalam tempoh 1 tahun	-	235,671,486	235,671,486
Selepas 1 sehingga 5 tahun	-	3,127,050	3,127,050
Selepas 5 tahun	1,000,000	3,961,256	4,961,256
Jumlah	1,000,000	242,759,792	243,759,792

Peminjaman daripada Kerajaan Negeri Sabah yang perlu dibayar dalam tempoh setahun adalah tertakluk kepada tuntutan daripada Kerajaan Negeri Sabah. Kadar faedah bagi peminjaman daripada Kerajaan Negeri Sabah adalah di antara 0% hingga 7.5% setahun (2016: % hingga 7.5%) setahun.

Berikut adalah jumlah pinjaman mengikut tarikh bayaran balik:

	Kumpulan dan Perbadanan	31.12.2017	31.12.2016
	RM	RM	RM
Dalam tempoh 1 tahun	372,029,429	408,210,944	
Selepas 1 sehingga 5 tahun	3,252,132	77,127,024	
Selepas 5 tahun	4,258,836	4,961,256	
Jumlah	379,540,397	490,299,224	

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Nota-Nota Kepada Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

11 Terbitan sekuriti hutang

Pada Disember 2017, di bawah program Kertas Komersil Islam ("ICP"), Perbadanan telah menerbitkan Sukuk Musharakah sehingga RM180 juta dari 4.03% setahun kepada 4.26% setahun.

Tempoh untuk semua tranche adalah 6 bulan kecuali untuk tranche yang telah matang 1 tahun telah dikeluarkan.

Perolehan daripada terbitan ini digunakan oleh Perbadanan untuk modal kerja yang berlandaskan Shariah.

Kadar pulangan untuk 6 bulan dari 4.03% setahun kepada 4.26% setahun. Kadar pulangan untuk 1 tahun adalah 4.35% setahun kepada 4.55% setahun.

12 Pelbagai belum bayar dan akruan

	Kumpulan dan Perbadanan	
	31.12.2017	31.12.2016
	RM	RM
Pelbagai belum bayar	6,301,973	3,980,135
Peruntukan *	10,082,958	5,093,099
Akruan	21,837,223	24,239,333
	38,222,154	33,312,567

* Terkandung dalam peruntukan adalah seperti berikut:

a) Peruntukan untuk Medical Trust Fund

	Kumpulan dan Perbadanan	
	31.12.2017	31.12.2016
	RM	RM
Pada 1 Januari	2,823,596	2,725,492
Tambahan dalam tahun berkenaan	123,563	118,587
Penggunaan dalam tahun berkenaan	(33,310)	(20,483)
Pada 31 Disember	2,913,849	2,823,596

b) Peruntukan untuk GCR

Peruntukan untuk GCR berjumlah RM967k disebabkan oleh baki dibawa kehadapan dari tahun-tahun sebelumnya. Terdapat lebihan peruntukan berjumlah RM329k disebabkan oleh ketiadaan sistem pemantauan GCR yang teratur untuk tahun-tahun sebelumnya dan ketidakpastian persaraan awal.

Oleh itu, tiada peruntukan yang akan dibuat jika lebihan peruntukan berterusan untuk penilaian tahun 2018.

13 Overdraf

	Kumpulan dan Perbadanan	
	31.12.2017	31.12.2016
	RM	RM
Bank overdraf/cashline	119,791	2,414,849

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Nota-Nota Kepada Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

14 Modal Syer

	Kumpulan dan Perbadanan	
	31.12.2017	31.12.2016
	RM	RM
Yang diluluskan,		
Pada 1 Januari	200,000,000	200,000,000
Diterbitkan dan dibayar sepenuhnya,		
Saham biasa RM1.00 sesaham		
Pada 1 Januari	200,000,000	200,000,000
Diterbitkan pada tahun semasa		
Pada 31 Disember	200,000,000	200,000,000

15 Pendapatan faedah

	Kumpulan dan Perbadanan	
	31.12.2017	31.12.2016
	RM	RM
Pembiayaan, pendahuluan dan lain-lain pinjaman		
Faedah daripada bank berlesen	218,261,487	198,317,635
	778,976	1,475,807
	219,040,463	199,793,442

16 Perbelanjaan faedah

	Kumpulan dan Perbadanan	
	31.12.2017	31.12.2016
	RM	RM
Kos kewangan	92,327,135	83,719,572

17 Pendapatan bukan faedah

	Kumpulan dan Perbadanan	
	31.12.2017	31.12.2016
	RM	RM
Pendapatan yuran		
Yuran ke atas pinjaman dan pendahuluan	846,719	1,049,190
Komisen insuran	122,048	186,532
Komisen takaful	3,202,265	4,512,128
	4,171,032	5,747,850
Pendapatan lain		
Sewa premis	302,709	302,075
Pendapatan dari pemulihan pinjaman	4,142,572	3,332,385
Pendapatan bukan faedah lain	996,930	681,299
	5,442,211	4,315,759
Jumlah pendapatan bukan faedah	9,613,243	10,063,609

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Nota-Nota Kepada Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

18 Perbelanjaan Operasi

	Kumpulan dan Perbadanan 31.12.2017 RM	31.12.2016 RM
Kos kakitangan		
Gaji	11,522,119	11,267,676
Bonus	4,042,611	3,893,133
KWSP	1,712,253	1,660,384
SOCSSO	40,847	33,054
Emolumen lain	1,961,003	2,066,204
	19,278,833	18,920,451
CSR		
Program latihan kerajaan	-	53,824
Derma/Khidmat masyarakat	5,000,000	5,000,000
Perbelanjaan talentcorp	137,209	93,339
Elaun pelatih talentcorp	374,675	345,740
Elaun pelatih	8,325	-
	5,520,209	5,492,903
Bayaran penyumberan luar		
Perbelanjaan penyumberan luar	63,148	76,729
Yuran Angkasa	3,685,390	3,233,318
Perbelanjaan perangkat komputer	3,854,474	3,276,150
	7,603,012	6,586,197
Bayaran perundingan		
Perbelanjaan Penasihat Syariah	29,604	24,325
Yuran perakaunan	10,260	18,480
Yuran undang-undang	3,890	9,112
	43,754	51,917
Perbelanjaan pentadbiran dan umum		
Imbuhan audit	47,040	47,039
Pengiklanan	77,410	64,387
Perbelanjaan Ahli Lembaga	806,775	886,041
Keraian	67,536	64,411
Perbelanjaan pemulihan	1,159,874	913,255
Perbelanjaan pemasaran	2,557,155	1,907,896
Peruntukan untuk harta tanah yang diambil alih	413,608	-
Sewa premis	24,000	22,500
Pemeliharaan pejabat	1,157,403	771,046
Lain-lain	2,323,377	2,341,962
	8,634,178	7,018,537
Jumlah perbelanjaan operasi	41,079,986	38,070,005

Terkandung dalam perbelanjaan ahli lembaga adalah saraan Pengarah Bukan Eksekutif seperti berikut:

	Kumpulan dan Perbadanan 31.12.2017 RM	31.12.2016 RM
Gaji	168,000	182,000
KWSP	27,360	20,880
	195,360	202,880

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Nota-Nota Kepada Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

19 Peruntukan hutang rugu

	Kumpulan dan Perbadanan	31.12.2017	31.12.2016
	RM	RM	RM
Elaun kemerosotan masuk kira semula/(elaun hutang rugu) berhubung pengurangan nilai dalam pembiayaan dan pendahuluan			
(a) Peruntukan penilaian individu			
- peruntukan dibuat dalam tahun semasa	34,644,162	37,539,031	
- jumlah dimasuk kira semula bagi pemungutan semula	(13,610,161)	(16,676,192)	
(b) Peruntukan penilaian kolektif			
- peruntukan dibuat dalam tahun semasa	2,778,107	4,454,578	
	<u>23,812,108</u>	<u>25,317,417</u>	

20 Perbelanjaan cukai

	Kumpulan dan Perbadanan	31.12.2017	31.12.2016
	RM	RM	RM
Cukai pendapatan Malaysia:			
- perbelanjaan cukai semasa	17,694,243	19,671,157	
- pindahan bagi tahun taksiran lepas	4,034,690	(2,528,684)	
	<u>21,728,933</u>	<u>17,142,473</u>	

Berikut adalah penyesuaian di antara perbelanjaan cukai pendapatan dikenakan ke atas lebihan sebelum cukai mengikut kadar cukai pendapatan berkanun dan perbelanjaan cukai pendapatan mengikut kadar cukai efektif bagi Perbadanan.

	Kumpulan dan Perbadanan	31.12.2017	31.12.2016
	RM	RM	RM
Lebihan sebelum cukai	<u>68,713,745</u>	60,053,360	
Lebihan sebelum cukai 24% (2016: 24%)	16,491,299	14,412,806	
Kesan cukai:			
- Pendapatan tidak dikenakan cukai	(627,097)	(528,467)	
- Perbelanjaan tidak boleh ditolak untuk tujuan cukai	3,336,047	3,258,134	
- Cukai bagi tahun yang lepas	2,528,684	-	
- Cukai Keuntungan Harta Tanah	-	-	
Perbelanjaan cukai untuk tahun semasa	<u>21,728,933</u>	<u>17,142,473</u>	

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Nota-Nota Kepada Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

21 Urusniaga dengan pihak berkaitan

Sesuatu pihak adalah dianggap sebagai berkaitan sekiranya berkemampuan untuk mengenakan pengaruh yang penting ke atas pihak yang lain dalam membuat keputusan berkaitan kewangan atau operasi, atau sekiranya satu pihak dapat mengawal kedua-dua pihak tersebut.

Tiada urusniaga dengan pihak berkaitan dalam tempoh laporan ini.

(a) Warga Pengurusan Utama

Warga pengurusan utama adalah individu yang mempunyai kuasa dan tanggungjawab untuk membuat perancangan, arahan dan mengawal aktiviti Kumpulan dan Perbadanan sama ada secara langsung atau tidak langsung. Warga pengurusan utama adalah termasuk Pengarah Eksekutif dan Pengarah Bukan Eksekutif untuk Perbadanan.

Imbuhan warga pengurusan utama adalah seperti yang berikut:

	Kumpulan dan Perbadanan	
	31.12.2017	31.12.2016
	RM	RM
Manfaat warga kerja jangka pendek		
Gaji	667,905	600,492
Bonus	583,888	287,982
Elaun	275,400	220,500
KWSP	228,656	166,451
	1,755,849	1,275,425

22 Dividen

Dalam tahun kewangan, Perbadanan telah membayar dividen tunai sebanyak RM14 juta bagi tahun kewangan sebelumnya. Dividen telah diluluskan oleh Ahli-ahli Perbadanan semasa mesyuarat perbadanan ke-9 pada 20 Jun 2017.

23 Komitmen Modal

Dalam operasi perniagaan, Perbadanan membuat beberapa penglibatan dan mengalami beberapa tanggungan luar jangka tertentu yang mempunyai hak tuntut balik kepada pelanggan mereka. Tiada jangkaan kerugian besar daripada urus niaga ini. Komitmen dan luar jangkaan juga tidak bercagar ke atas aset Perbadanan.

Tiada komitment modal dalam tempoh laporan ini (2016: Nil).

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Nota-Nota Kepada Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

24 Instrumen kewangan

(a) Pengelasan instrumen kewangan

	Kumpulan dan Perbadanan	2017	2016
	RM	RM	RM
Pinjaman dan penerimaan aset kewangan			
Pembiayaan dan pendahuluan	2,817,272,197	2,634,386,696	
Pelbagai penerimaan	11,250,248	5,648,746	
Deposit dan penempatan dengan institusi kewangan	9,384,360	8,296,291	
Wang Tunai dan baki di bank	<u>10,545,293</u>	20,373,256	
	<u>2,848,452,098</u>	2,668,704,989	
Liabiliti kewangan lain			
Peminjaman	379,540,396	490,299,224	
Terbitan sekuriti hutang	1,940,000,000	1,690,000,000	
Pelbagai belum bayar dan akruan	38,222,154	33,312,567	
Overdraft	<u>119,791</u>	2,414,849	
	<u>2,357,882,341</u>	2,216,026,640	

(b) Objektif dan polisi pengurusan risiko kewangan

Pengurusan risiko merupakan bahagian yang penting dalam aktiviti Perbadanan dan merupakan ciri penting di dalam operasi perniagaannya, penyampaian saluran dan proses pembuatan keputusan. Perbadanan dapat mengenal pasti, menilai, memantau, mengurus dan melaporkan setiap jenis risiko, yang penting kepada kekuatan, kekuahan dan keuntungan Perbadanan.

Sistem pengurusan risiko dikaji secara bebas oleh Jabatan Audit Dalaman dan disampaikan kepada Ahli-ahli Perbadanan melalui Jawatankuasa Audit & Pemeriksaan.

Perbadanan mempunyai pendedahan kepada risiko-risiko berikut daripada penggunaan instrumen kewangan:

- i) Risiko kredit
- ii) Risiko pasaran
- iii) Risiko kecairan

Risiko pasaran terdiri daripada:

(i) Risiko pertukaran matawang asing - risiko di mana nilai instrumen kewangan akan turun naik disebabkan oleh perubahan dalam kadar pertukaran asing.

(ii) Risiko kadar faedah nilai saksama - risiko di mana nilai instrumen kewangan akan turun naik disebabkan oleh perubahan dalam kadar faedah pasaran.

(iii) Risiko kadar faedah aliran tunai - risiko di mana aliran tunai masa depan yang berkaitan dengan instrumen kewangan akan turun naik. Bagi instrumen hutang kadar terapung, turun naik tersebut menghasilkan perubahan dalam kadar faedah efektif instrumen kewangan, biasanya tanpa perubahan pada nilai saksama.

(iv) Risiko harga - risiko di mana nilai instrumen kewangan akan turun naik akibat perubahan dalam harga pasaran, sama ada perubahan adalah disebabkan oleh faktor-faktor tertentu kepada surat cara individu atau penerbitnya faktor yang mempengaruhi semua instrumen yang didagangkan di pasaran.

(v) Risiko kredit - risiko di mana satu pihak kepada instrumen kewangan akan gagal untuk melaksanakan tanggungjawab dan menyebabkan pihak yang lain mengalami kerugian kewangan.

(vi) Risiko kecairan (risiko pembiayaan) - risiko di mana entiti akan menghadapi sukar dalam mendapatkan dana untuk memenuhi komitmen yang berkaitan dengan instrumen kewangan.

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Nota-Nota Kepada Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

24 Instrumen Kewangan (sambungan)

(c) Risiko kredit

Risiko kredit adalah risiko kerugian kewangan yang disebabkan oleh kegagalan pelanggan atau pihak lain berurusniaga ke atas instrumen kewangan dalam memenuhi tanggungjawab kontrak mereka. Pendedahan Perbadanan kepada risiko kredit timbul terutamanya daripada pembiayaan yang diberikan kepada pelanggan dan pelaburan dana dengan pihak yang lain.

Pembiayaan Perbadanan terdiri daripada kemudahan pembiayaan peribadi untuk kakitangan awam. Perbadanan menikmati keistimewaan potongan gaji terus daripada Biro ANGKASA dan Perbendaharaan Negeri. Mekanisme pembayaran balik mengurangkan risiko kredit yang ketara daripada pendedahan yang besar kepada pembiayaan peribadi tidak bercagar.

Perbadanan mempunyai dasar pembiayaan dan pendedahan kepada risiko kredit dipantau secara berterusan. Penilaian kredit dilakukan ke atas semua pelanggan yang memerlukan pembiayaan. Cagaran diperlukan untuk pembiayaan perniagaan dan perumahan.

Perbadanan telah mewujudkan satu polisi kredit yang komprehensif yang mengintegrasikan sistem penggredan dalam bagi memastikan kemampuan kredit bakal pelanggan dan ini dikukuhkan oleh pembentukan Jawatankuasa Penilaian Permohonan Pinjaman (JKPP) yang menganalisis permohonan pinjaman untuk kelulusan ahli-ahli Perbadanan. Untuk mengurangkan lagi risiko kredit Perbadanan, skuad pemantau dan pencegahan telah ditubuhkan untuk mencegah pinjaman tidak berbayar. Proses-proses yang memberi petunjuk awal bahawa suatu pinjaman bakal tidak berbayar telah diwujudkan.

Perbadanan menghapus kira pembiayaan yang setelah dinilai dan ditentukan sebagai pinjaman yang tidak boleh dikutip. Penilaian adalah melalui pertimbangan apa-apa perubahan yang ketara pada kedudukan kewangan pelanggan, status pekerjaan, tingkah laku dan sebagainya. Hapus kira juga mengambilkira baki tertungggak berikutkan penjualan sekuriti pinjaman. Hapus kira perlu melalui kelulusan daripada Jawatankuasa kecil hapus kira Hutang dan perlu pengesahan oleh ahli - ahli Perbadanan sebelum dibentangkan kepada Kementerian Kewangan.

(i) Pendedahan maksimum ke atas risiko kredit

Jadual berikut menunjukkan pendedahan maksimum kepada risiko kredit oleh Perbadanan bagi instrumen kewangan dalam lembaran imbangan dan luar lembaran imbangan.

Bagi aset dalam lembaran imbangan, pendedahan kepada risiko kredit bersama dengan nilai bawaan.

Bagi komitmen kredit, pendedahan maksimum kepada risiko ialah jumlah keseluruhan pembiayaan yang tidak dikeluarkan kepada pelanggan.

	Perbadanan	
	31.12.2017	31.12.2016
	RM	RM
Wang Tunai dan baki di bank	10,545,293	20,373,256
Deposit dan penempatan dengan institusi kewangan	9,384,360	8,296,291
Aset kewangan pada nilai saksama melalui untung rugi	1,281,955	1,213,069
Pembiayaan dan pendahuluan	<u>90,226,644</u>	66,428,336
	<u>111,438,252</u>	96,310,953

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Nota-Nota Kepada Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

24 Instrumen Kewangan (sambungan)

(c) Risiko kredit (sambungan)

(ii) Cagaran ke atas pembiayaan dan pendahuluan

Untuk mengurangkan risiko kredit ke atas pembiayaan dan pendahuluan yang diberikan kepada pelanggan, cagaran telah diperoleh seperti berikut:

- a) Pinjaman perumahan- cagaran atas harta tanah kediaman
- b) Pinjaman harta tanah komersil- cagaran atas harta tanah yang dibiayai
- c) Pinjaman projek- cagaran atas harta tanah

(iii) Kualiti kredit

(a) I Pembiayaan & Pendahuluan

- i) Pembiayaan dan pelaburan sekuriti yang tidak melebihi tempoh bayaran dan tidak terjejas.

Pembiayaan dan pelaburan sekuriti yang tidak mempunyai tunggakan bayaran keuntungan atau principal adalah tidak terjejas memandangkan tiada bukti penjejasan yang objektif.

- ii) Pembiayaan dana pelaburan sekuriti yang melebihi tempoh bayaran tetapi tidak terjejas

Pembiayaan dan pelaburan sekuriti yang melebihi tempoh bayaran tetapi tidak terjejas, selain daripada yang dinilai secara saksama menerusi untung rugi, mempunyai keuntungan mengikut kontrak atau bayaran principal yang melebihi tempoh bayaran, tetapi perbadanan percaya penjejasan adalah tidak perlu berasaskan tahap cagaran yang diperolehi atau tahap amaan terkumpul yang boleh dikutip oleh perbadanan.

Jadual berikut menunjukkan analisa penghutang perniagaan pada akhir tempoh perakaunan:

Kumpulan dan Perbadanan	31.12.2017 RM	31.12.2016 RM
Tidak melebihi tempoh dan tidak terjejas	<u>2,506,779,915</u>	2,457,245,796
Melebihi tempoh tetapi tidak terjejas		
1 bulan	<u>216,972,450</u>	95,269,624
2 bulan	<u>39,440,724</u>	24,707,866
3 bulan	<u>14,997,426</u>	15,916,216
	<u>271,410,600</u>	135,893,706
Melebihi tempoh dan terjejas		
4 bulan hingga 6 bulan	<u>15,740,124</u>	16,799,943
7 bulan hingga 9 bulan	<u>3,748,837</u>	4,273,397
9 bulan dan ke atas	<u>19,592,721</u>	20,173,854
	<u>39,081,682</u>	41,247,194
Jumlah bersih pembiayaan dan pendahuluan	<u>2,817,272,197</u>	2,634,386,696

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Nota-Nota Kepada Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

24 Instrumen Kewangan (sambungan)

(c) Risiko kredit (sambungan)

Jadual berikut menunjukkan analisa penghutang perniagaan melebihi tempoh dan terjejas mengikut profil pelanggan:

Kumpulan dan Perbadanan	31.12.2017	31.12.2016
	RM	RM
Pinjaman harta kediaman	8,497,708	8,747,213
Pinjaman sewa beli	41,980	264,283
Pembentukan Islamik	15,110,974	16,099,954
Pinjaman peribadi	5,226,712	5,711,092
Pinjaman projek	10,204,308	10,424,652
	39,081,682	41,247,194

(d) Risiko Pasaran

Risiko pasaran adalah risiko turun naik dalam aliran tunai masa depan atau nilai saksama instrumen kewangan disebabkan oleh perubahan dalam pembolehubah pasaran seperti kadar keuntungan, harga ekuiti, yang akan menjasakan kedudukan kewangan atau aliran tunai Perbadanan.

Dalam menguruskan risiko pasaran, Perbadanan bercadang untuk memaksimumkan pendapatan faedah bersih dan meminimumkan turun naik yang ketara berhubung dengan liabiliti Perbadanan.

(i) Risiko kadar keuntungan

Pinjaman kadar tetap Perbadanan terdedah kepada risiko perubahan dalam nilai saksama disebabkan oleh perubahan dalam kadar faedah. Pengurusan memantau pendedahan kadar faedah dengan menilai jurang kadar faedah asset pembiayaan dengan pembiayaan liabiliti. Pengurusan secara berterusan mencari pelbagai alternatif kemudahan pinjaman dengan kadar faedah yang kompetitif untuk membiayai operasinya.

Walaupun Perbadanan mempunyai pendedahan kepada risiko kadar keuntungan disebabkan oleh pelaburan dalam sekuriti sebut harga, pengurusan menganggap risiko tersebut tidak ketara pada penyata kewangan Perbadanan.

(ii) Risiko harga ekuiti

Walaupun Perbadanan mempunyai pendedahan kepada risiko harga ekuiti disebabkan oleh pelaburan dalam sekuriti sebut harga, pengurusan menganggap risiko tersebut tidak ketara pada penyata kewangan Perbadanan.

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Nota-Nota Kepada Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

24 Instrumen kewangan (sambungan)

(d) Risiko Pasaran (sambungan)

Pendedahan kepada risiko kadar keuntungan

Jadual di bawah meringkaskan pendedahan Kumpulan dan Perbadanan kepada risiko kadar keuntungan. Termasuk dalam jadual ialah aset kewangan dan liabiliti kewangan pada nilai bawaan tersebut; dikategorikan oleh penetapan terdahulu semula harga atau tarikh matang kontrak. Oleh kerana kadar keuntungan dan keluk hasil berubah mengikut masa, Kumpulan dan Perbadanan mungkin terdedah kepada kehilangan pendapatan disebabkan oleh kesan daripada kadar keuntungan kepada struktur dalam penyata kedudukan kewangan. Kepekaan kepada kadar keuntungan timbul daripada ketidakpadanan tarikh penetapan semula harga, aliran tunai dan ciri-ciri lain aset dan pembiayaan liabiliti.

Kumpulan dan Perbadanan

31.12.2017

Aset

	1 hingga 12 bulan RM	1 hingga 5 tahun RM	5 tahun ke atas RM	Bukan keuntungan sensatif RM	Jumlah RM
Wang Tunai dan baki di bank	10,545,293	-	-	-	10,545,293
Deposit dan penempatan dengan institusi kewangan	9,384,360	-	-	-	9,384,360
Pelbagai penerimaan	-	-	-	11,250,248	11,250,248
Pembiayaan dan pendahuluan	71,607,365	209,225,636	2,536,439,196	-	2,817,272,197
Jumlah aset	91,537,018	209,225,636	2,536,439,196	11,250,248	2,848,452,097

Kumpulan dan Perbadanan

31.12.2017

Liabiliti

	1 hingga 12 bulan RM	1 hingga 5 tahun RM	5 tahun ke atas RM	Bukan keuntungan sensatif RM	Jumlah RM
Peminjaman	372,029,429	3,252,132	3,258,836	1,000,000	379,540,397
Terbitan sekuriti hutang	860,000,000	1,030,000,000	50,000,000	-	1,940,000,000
Pelbagai belum bayar dan akruan	-	-	-	38,222,154	38,222,154
Overdraft	119,791	-	-	-	119,791
Jumlah liabiliti	1,232,149,220	1,033,252,132	53,258,836	39,222,154	2,357,882,342

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Nota-Nota Kepada Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

24 Instrumen kewangan (sambungan)

(d) Risiko Pasaran (sambungan)

Pendedahan kepada risiko kadar keuntungan (sambungan)

Jadual di bawah meringkaskan pendedahan Kumpulan dan Perbadanan kepada risiko kadar keuntungan. Termasuk dalam jadual ialah aset kewangan dan liabiliti kewangan pada nilai bawaan tersebut; dikategorikan oleh penetapan terdahulu semula harga atau tarikh matang kontrak. Oleh kerana kadar keuntungan dan keluk hasil berubah mengikut masa, Kumpulan dan Perbadanan mungkin terdedah kepada kehilangan pendapatan disebabkan oleh kesan daripada kadar keuntungan kepada struktur dalam penyata kedudukan kewangan. Kepekaan kepada kadar keuntungan timbul daripada ketidakpadanan tarikh penetapan semula harga, aliran tunai dan ciri-ciri lain aset dan pembiayaan liabiliti .(sambungan)

Kumpulan dan Perbadanan 31.12.2016	Bukan keuntungan				Jumlah RM
	1 hingga 12 bulan RM	1 hingga 5 tahun RM	5 tahun ke atas RM	sensatif RM	
Aset					
Wang Tunai dan baki di bank	20,373,256	-	-	-	20,373,256
Deposit dan penempatan dengan institusi kewangan	8,296,291	-	-	-	8,296,291
Pelbagai penerimaan	-	-	-	5,373,165	5,373,165
Pembiayaan dan pendahuluan	18,577,776	197,560,359	2,418,248,561	-	2,634,386,696
Jumlah aset	47,247,323	197,560,359	2,418,248,561	5,373,165	2,668,429,408

Kumpulan dan Perbadanan 31.12.2016	Bukan keuntungan				Jumlah RM
	1 hingga 12 bulan RM	1 hingga 5 tahun RM	5 tahun ke atas RM	sensatif RM	
Liabiliti					
Peminjaman	408,210,944	77,127,025	3,961,256	1,000,000	490,299,225
Terbitan sekuriti hutang	560,000,000	1,030,000,000	100,000,000	-	1,690,000,000
Pelbagai belum bayar dan akruan	-	-	-	33,312,567	33,312,567
Overdraft	2,414,849	-	-	-	2,414,849
Jumlah liabiliti	970,625,793	1,107,127,025	103,961,256	34,312,567	2,216,026,641

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Nota-Nota Kepada Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

24 Instrumen kewangan (sambungan)

(e) Risiko kecairan

Risiko kecairan adalah risiko dalam menghadapi kesukaran dalam memenuhi obligasi berkaitan dengan liabiliti kewangan yang perlu diselesaikan pada tarikh matang. Obligasi kewangan timbul daripada pembiayaan ke atas pinjaman dan pembayaran balik dana yang dipinjam. Perbadanan berhemah dalam menguruskan risiko kecairan dengan memastikan kecukupan dan ketersediaan tunai bagi membiayai kemudahan yang disediakan.

Perbadanan mempelbagaikan sumber dana kewangannya dimana tempoh matang profil dana pinjaman dikenal pasti dan Perbadanan mengekalkan nisbah optimum pembiayaan jangka panjang. Nisbah ini ketara sepadan dengan nisbah belum terima pembiayaan jangka panjang yang ditentukan oleh pelanggan dari segi tempoh dan corak pembayaran balik pinjaman.

Perbadanan tidak mempunyai akses kepada pengambilan deposit pelanggan dan semakin bergantung kepada dana pinjaman bank dan pasaran modal hutang, sekaligus mendedahkan kepada

(i) Risiko kecairan aset dan liabiliti

Teras utama pengurusan kecairan adalah unjuran sehingga satu tahun profil kematangan aset, liabiliti dan imbalan komitmen di luar kunci kira-kira.

Tumpuan adalah kepada keupayaan Perbadanan untuk memadankan keperluan kecairan jangka pendek yang timbul daripada kematangan obliogasi dengan kematangan aset kemudian diikuti dengan penilaian jangka sederhana kecairan sehingga satu tahun. Asas utama untuk menentukan 'time bands' yang sesuai adalah kematangan kontrak, iaitu apabila aliran tunai 'crystallises'.

Kumpulan dan Perbadanan

31.12.2017

Liabiliti

	1 hingga 12 bulan RM	1 hingga 5 tahun RM	5 tahun ke atas RM	Bukan keuntungan sensatif RM	Jumlah RM
Peminjaman	372,029,429	3,252,132	3,258,836	1,000,000	379,540,397
Pelbagai belum bayar dan akruan	-	-	-	38,222,154	38,222,154
Overdraft	119,791	-	-	-	119,791
Terbitan sekuriti hutang	860,000,000	1,030,000,000	50,000,000	-	1,940,000,000
Jumlah liabiliti	1,232,149,220	1,033,252,132	53,258,836	39,222,154	2,357,882,342

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Nota-Nota Kepada Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

24 Instrumen kewangan (sambungan)

(e) Risiko kecairan (sambungan)

Risiko kecairan adalah risiko dalam menghadapi kesukaran dalam memenuhi obligasi berkaitan dengan liabiliti kewangan yang perlu diselesaikan pada tarikh matang. Obligasi kewangan timbul daripada pembayaran ke atas pinjaman dan pembayaran balik dana yang dipinjam. Perbadanan berhemah dalam menguruskan risiko kecairan dengan memastikan kecukupan dan ketersediaan tunai bagi membiayaan kemudahan yang disediakan.

Perbadanan mempelbagaikan sumber dana kewangannya dimana tempoh matang profil dana pinjaman dikenal pasti dan Perbadanan mengekalkan nisbah optimum pembayaran jangka panjang. Nisbah ini ketara sepadan dengan nisbah belum terima pembayaran jangka panjang yang ditentukan oleh pelanggan dari segi tempoh dan corak pembayaran balik pinjaman.

Perbadanan tidak mempunyai akses kepada pengambilan deposit pelanggan dan semakin bergantung kepada dana pinjaman bank dan pasaran modal hutang, sekaligus mendedahkan kepada pembayaran semula dan risiko kecairan.

(i) Risiko kecairan aset dan libiliti

Teras utama pengurusan kecairan adalah unjuran sehingga satu tahun profil kematangan aset, liabiliti dan imbalan komitmen di luar kunci kira-kira .

Tumpuan adalah kepada keupayaan Perbadanan untuk memadankan keperluan kecairan jangka pendek yang timbul daripada kematangan obliogasi dengan kematangan aset kemudian diikuti dengan penilaian jangka sederhana kecairan sehingga satu tahun. Asas utama untuk menentukan 'time bands' yang sesuai adalah kematangan kontrak, iaitu apabila aliran tunai 'crystallises'.

Kumpulan dan Perbadanan 31.12.2016					Bukan keuntungan	
	1 hingga 12 bulan RM	1 hingga 5 tahun RM	5 tahun ke atas RM	sensatif RM	Jumlah RM	
Liabiliti						
Peminjaman	408,210,944	77,127,025	3,961,256	1,000,000	490,299,225	
Pelbagai belum bayar dan akruan	-	-	-	33,312,567	33,312,567	
Overdraft	2,414,849	-	-	-	2,414,849	
Terbitan sekuriti hutang	560,000,000	1,030,000,000	100,000,000	-	1,690,000,000	
Jumlah liabiliti	970,625,793	1,107,127,025	103,961,256	34,312,567	2,216,026,641	

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Nota-Nota Kepada Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

24 Instrumen kewangan (sambungan)

(f) Nilai Saksama Instrumen Kewangan

Perbadanan mengukur nilai saksama menggunakan langkah hierarki nilai saksama yang mencerminkan kepentingan input yang digunakan dalam membuat ukuran.

- i) Tahap 1: harga pasaran tersiar dalam pasaran aktif bagi instrumen yang serupa.
- ii) Tahap 2: sebut harga untuk instrumen yang serupa atau yang sama di pasaran yang tidak aktif; dan model penilaian berdasarkan input yang boleh diperhatikan selain daripada sebut harga di dalam Tahap 1 bagi aset atau liabiliti, sama ada secara langsung atau tidak langsung.
- iii) Tahap 3: Penilaian menggunakan teknik penilaian input yang tidak boleh diperhatikan dengan signifikan termasuklah input yang tidak berdasarkan data diperhatikan dan input yang tidak boleh diperhatikan mempunyai kesan yang besar ke atas penilaian instrumen.

Perbadanan mengukur nilai saksama menggunakan langkah hierarki nilai saksama yang mencerminkan kepentingan input yang digunakan dalam membuat ukuran.

Nilai saksama aset dan liabiliti kewangan yang diniagakan dalam pasaran aktif adalah berdasarkan harga pasaran. Bagi semua instrumen kewangan lain, Perbadanan akan menentukan nilai saksama dengan menggunakan teknik penilaian.

Pada tarikh pelaporan, Perbadanan tidak mempunyai liabiliti kewangan yang dinilai pada nilai saksama.

- (i) Jadual di bawah menunjukkan hierarki nilai saksama aset dan liabiliti kewangan Kumpulan dan Perbadanan diukur pada nilai saksama.

Kumpulan dan Perbadanan 31.12.2017	Tahap 1 RM'000	Tahap 2 RM'000	Tahap 3 RM'000	Jumlah RM'000
Aset kewangan				
Aset kewangan pada nilai saksama melalui untung rugi				
- sekuriti siarharga	1,281,955	-	-	1,281,955
	1,281,955	-	-	1,281,955

31.12.2016

Aset kewangan				
Aset kewangan pada nilai saksama melalui untung rugi				
- sekuriti siarharga	1,213,069	-	-	1,213,069

Nilai saksama adalah berdasarkan metodologi dan andaian berikut:

Dana Jangka Pendek dan Penempatan dengan bank dan institusi kewangan

Bagi deposit dan penempatan dengan bank dan institusi kewangan lain dengan tempoh matang yang kurang daripada enam bulan, nilai bawaan adalah anggaran munasabah bagi nilai saksama. Bagi deposit dan simpanan dengan tempoh matang enam bulan dan ke atas, nilai saksama dianggarkan berdasarkan aliran wang tunai didiskaun yang menggunakan kadar keuntungan pasaran wang .

Pinjaman dan Pendahuluan

Pinjaman pada kadar tetap dengan tempoh matang kurang daripada satu tahun dan kadar terapung pinjaman adalah dianggarkan lebih kurang nilai bawaan. Bagi pinjaman berkadar tetap dengan tempoh matang lebih daripada satu tahun, nilai saksama dianggarkan dengan mendiskunkan aliran tunai masa depan yang dianggarkan menggunakan kadar pasaran semasa pinjaman dengan risiko kredit dan tempoh matang yang serupa .

Nilai saksama kadar pinjaman terapung terjejas dan tetap diwakili oleh nilai buku, ditolak peruntukan penilaian individu, yang merupakan amaun jangkaan yang boleh pulih .

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Nota-Nota Kepada Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

24 Instrumen kewangan (sambungan)

(f) Nilai Saksama Instrumen Kewangan (sambungan)

Deposit dan penempatan dengan institusi kewangan

Nilai saksama untuk deposit dan penempatan dengan institusi kewangan tidak mempunyai kepekaan yang material kepada perubahan dalam kadar keuntungan pasaran kerana tempoh kematangan yang terhad.

Lain-lain aset dan liabiliti

Nilai bawaan ditolak dengan anggaran peruntukan bagi aset dan liabiliti kewangan yang dianggap menghampiri nilai saksamanya di mana instrumen ini bersifat jangka pendek.

Penilaian instrumen kewangan yang bukan pada nilai saksama

Berikut adalah perbandingan antara nilai bawaan dan nilai saksama instrumen kewangan yang tidak dinyatakan pada nilai saksama dalam penyata kewangan.

Nota	Nilai bawaan		Nilai saksama	
	2017 RM	2016 RM	2017 RM	2016 RM
Kumpulan dan Perbadanan				
Aset kewangan				
Pembayaran dan pendahuluan	9	2,817,272,197	2,634,386,696	2,807,362,362
Pelbagai penerimaan	8	10,307,984	3,503,191	10,307,984
Deposit dan penempatan dengan institusi kewangan	6	9,384,360	8,296,291	9,384,360
Wang Tunai dan baki di bank	5	10,545,293	20,373,256	10,545,293
		2,847,509,834	2,666,559,434	2,837,599,999
				2,700,248,901
Liabiliti kewangan lain				
Peminjaman	10	379,540,397	490,299,224	379,540,397
Terbitan sekuriti hutang	11	1,940,000,000	1,690,000,000	1,940,000,000
Pelbagai belum bayar dan akruan	12	38,222,154	33,312,567	38,222,154
Overdraft	13	119,791	2,414,849	119,791
		2,357,882,342	2,216,026,640	2,357,882,342
				2,216,026,640

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Nota-Nota Kepada Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

26 Perniagaan Perbankan Islam

Status transaksi dan hasil untuk tahun kewangan yang berakhir pada tarikh 31 Disember 2017 dibawah perniagaan Perbankan Islam Perbadanan adalah seperti berikut:

Penyata Kedudukan Kewangan pada 31 Disember 2017

	Perbadanan	31.12.2017	31.12.2016
	Nota	RM	RM
Aset			
Aset Semasa			
Wang tunai dan baki di bank		3,582,102	3,718,845
Pelaburan Islamik	c	2,004,188	1,868,603
Deposit tetap	d	300,000	300,000
Pelbagai penerimaan	e	24,885,549	2,907,630
Pembayaran dan pendahuluan	f	2,700,535,195	2,491,671,452
Jumlah aset		2,731,307,034	2,500,466,530
Liabiliti dan Dana Perbankan Islam			
Liabiliti Bukan Semasa			
Peminjaman	g	133,999,967	243,999,975
Terbitan sekuriti hutang	h	1,080,000,000	1,130,000,000
		1,213,999,967	1,373,999,975
Liabiliti Semasa			
Terbitan sekuriti hutang	h	860,000,000	560,000,000
Pelbagai belum bayar dan akruan	i	9,506,491	19,556,011
Overdraf	j	158,490	531,354
		869,664,981	580,087,365
Jumlah liabiliti		2,083,664,948	1,954,087,340
Modal Syer		112,000,000	112,000,000
Dana Terkumpul		535,642,086	434,379,190
Jumlah Ekuiti Pemegang Syer		647,642,086	546,379,190
Jumlah Liabiliti dan Ekuiti Pemegang Syer		2,731,307,034	2,500,466,530

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Nota-Nota Kepada Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

26 Perniagaan Perbankan Islam (sambungan)

Penyata Pendapatan Komprehensif bagi tahun berakhir 31 Disember 2017

Nota	Perbadanan	
	31.12.2017 RM	31.12.2016 RM
Pendapatan dari pembiayaan dan pendahuluan	j 208,536,999	185,966,598
Kos kewangan	k (92,190,894)	(81,985,479)
Pendapatan bersih dari pembiayaan dan pendahuluan	l 116,346,105	103,981,119
Pendapatan bukan keuntungan	l 6,245,108	7,142,591
	<hr/>	<hr/>
Perbelanjaan Operasi	n 122,591,213	111,123,710
Peruntukan hutang ragu	o (4,692,894)	(3,910,684)
Keuntungan sebelum cukai dan zakat	o (22,691,277)	(25,959,026)
Zakat		
Keuntungan sebelum cukai	95,207,042	81,254,000
	(113,608)	(85,686)
	<hr/>	<hr/>
	95,093,434	81,168,314

Penyata Perubahan Dalam Ekuiti bagi tahun berakhir 31 Disember 2017

2016	Diagihkan kepada pemilik syarikat induk		
	Modal Syer RM	Dana Terkumpul RM	Jumlah RM
Pada 1 Januari	112,000,000	329,352,963	441,352,963
MFRS 1	-	22,816,962	22,816,962
Pelarasan bagi tahun lepas	-	1,040,951	1,040,951
Lebihan bersih bagi tahun kewangan	-	81,168,314	81,168,314
Pada 31 Disember	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	112,000,000	434,379,190	546,379,190

2017	Diagihkan kepada pemilik syarikat induk		
	Modal Syer RM	Dana Terkumpul RM	Jumlah RM
Pada 1 Januari	112,000,000	434,379,190	546,379,190
Pelarasan bagi tahun lepas	-	6,169,462	6,169,462
Lebihan bersih bagi tahun kewangan	-	95,093,434	95,093,434
Pada 31 Disember	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	112,000,000	535,642,086	647,642,086

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Nota-Nota Kepada Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

26 Perniagaan Perbankan Islam (sambungan)

Penyata Aliran Tunai bagi tahun berakhir 31 Disember 2017

	Perbadanan	
	31.12.2017	31.12.2016
	RM	RM
Aliran tunai dari aktiviti operasi		
Lebihan sebelum zakat dan cukai	95,207,042	81,254,000
Pelarasan bagi:		
Elaun hutang ragu bagi pembiayaan, pendahuluan dan lain-lain	22,691,277	25,959,026
Faedah tergantung	-	(214,147)
	22,691,277	25,744,879
Lebihan operasi sebelum perubahan modal kerja	117,898,319	106,998,879
Perubahan modal kerja:		
Pembiayaan, pendahuluan dan lain-lain	(231,555,021)	(374,806,910)
Pelbagai penerimaan, deposit dan pra-pembayaran	(7,173,472)	(540,938)
Pelbagai belum bayar dan akruan	(18,618,218)	(15,528,085)
	(257,346,711)	(390,875,933)
Tunai digunakan dalam aktiviti operasi	(139,448,392)	(283,877,054)
Zakat	(113,608)	(85,686)
Tunai bersih digunakan daripada aktiviti operasi	(139,562,000)	(283,962,740)
Aliran tunai dari aktiviti pelaburan		
Pembelian sekuriti pelaburan	(135,585)	13,477,132
Tunai bersih digunakan daripada aktiviti pelaburan	(135,585)	13,477,132
Aliran tunai dari aktiviti pembiayaan		
Pengeluaran pinjaman bersih	139,999,992	269,999,992
Tunai bersih diperolehi daripada aktiviti pembiayaan	139,999,992	269,999,992
Kurangan bersih dalam tunai dan kesetaraan tunai	302,407	(485,616)
Tunai dan kesetaraan tunai pada awal tahun	3,487,491	3,973,107
Tunai dan tunai kesetaraan pada akhir tahun	3,789,898	3,487,491
Tunai dan kesetaraan tunai terdiri daripada:-		
Wang tunai dan baki dalam bank	3,582,102	3,718,845
Overdraf	(92,204)	(531,354)
Deposit	300,000	300,000
	3,789,898	3,487,491

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Nota-Nota Kepada Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

26 Perniagaan Perbankan Islam (sambungan)

Nota-Nota Kepada Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017

(a) Dasar perakaunan yang signifikan

Dasar perakaunan yang dilaksanakan oleh perniagaan Perbankan Islam konsisten dengan yang digunakan oleh Perbadanan sebagaimana diungkapkan dalam ringkasan dasar perakaunan yang dinyatakan di dalam laporan kewangan Perbadanan.

(b) Dasar penyediaan akaun

Laporan kewangan perniagaan perbankan Islam telah disusun secara konsisten dengan laporan kewangan seperti yang dinyatakan dalam dasar penyediaan akaun dari Perbadanan, dan telah disusun pada asas akruan.

(c) Pelaburan Islamik

	31.12.2017	31.12.2016
	RM	RM
Nilai sekuriti pelaburan Islamik	<u>2,004,188</u>	<u>1,868,603</u>

(d) Deposit

	31.12.2017	31.12.2016
	RM	RM
Deposit Tetap (Mudharabah)	<u>300,000</u>	<u>300,000</u>

(e) Pelbagai belum bayar dan akruan

	31.12.2017	31.12.2016
	RM	RM
Deposit	30,000	30,000
Pelbagai belum bayar	<u>24,855,549</u>	<u>2,877,630</u>
	<u>24,885,549</u>	<u>2,907,630</u>

(f) Pembiayaan dan Pendahuluan

	31.12.2017	31.12.2016
	RM	RM
Pembiayaan Bai'nah	2,777,673,063	2,565,683,037
Tolak:		
Peruntukan hutang lapuk dan ragu bagi pembiayaan:		
- peruntukan penilaian individu	(41,126,060)	(33,253,586)
- peruntukan penilaian kolektif	(33,202,411)	(37,944,194)
Faerah pendapatan tergantung	(2,809,397)	(2,813,805)
Jumlah bersih pembiayaan dan pendahuluan	<u>2,700,535,195</u>	<u>2,491,671,452</u>

Pergerakan dalam peruntukan hutang lapuk dan ragu ;

	31.12.2017	31.12.2016
	RM	RM
Peruntukan penilaian individu		
Pada 1 Januari	33,253,586	23,909,169
Peruntukan dibuat dalam tahun semasa	25,184,215	32,127,600
Jumlah dimasuk kira semula bagi pemungutan semula	(18,961,623)	(11,136,766)
Jumlah dihapus kira	(6,273,767)	(11,646,417)
Pada 31 Disember	<u>33,202,411</u>	<u>33,253,586</u>

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Nota-Nota Kepada Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

26 Perniagaan Perbankan Islam (sambungan)

Nota-Nota Kepada Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

(f) Pembiayaan dan Pendahuluan (sambungan)

	31.12.2017 RM	31.12.2016 RM
Peruntukan penilaian kolektif		
Pada 1 Januari	37,944,194	32,976,002
Peruntukan dibuat dalam tahun semasa	3,181,866	4,968,192
Pada 31 Disember	<u>41,126,060</u>	<u>37,944,194</u>
Pada % daripada pembiayaan kasar dan pendahuluan tolak peruntukan khusus dan pendapatan kewangan tergantung	1.50%	1.50%
Faedah pendapatan tergantung		
Pada 1 Januari	2,813,804	1,842,425
Peruntukan dibuat dalam tahun semasa	2,588,104	4,370,463
Jumlah dimasuk kira semula bagi pemungutan semula	(2,193,332)	(2,856,511)
Jumlah dihapus kira	(399,179)	(542,573)
Pada 31 Disember	<u>2,809,397</u>	<u>2,813,804</u>

(g) Peminjaman

	31.12.2017 RM	31.12.2016 RM
Tidak bercagar, Pembiayaan daripada bank-bank berlesen	<u>133,999,967</u>	<u>243,999,975</u>

(h) Terbitan sekuriti hutang

Pada Disember 2017, di bawah program Kertas Komersil Islam ("ICP"), Perbadanan telah menerbitkan Sukuk Musharakah sehingga RM180 juta dengan kadar faedah 4.03% hingga 4.26%.

Tempoh untuk semua tranche adalah 6 bulan kecuali untuk tranche yang telah matang 1 tahun telah dikeluarkan.

Perolehan daripada terbitan ini digunakan oleh Perbadanan untuk modal kerja yang berlandaskan Shariah.

Kadar pulangan untuk 6 bulan dari 4.03% setahun kepada 4.26% setahun. Kadar pulangan untuk 1 tahun adalah 4.43% tahun kepada 4.55% setahun.

Sukuk dikeluarkan merupakan liabiliti tidak bercagar Perbadanan, dan tertakluk kepada pinjaman Kerajaan.

(i) Pelbagai belum bayar dan akruan

	31.12.2017 RM	31.12.2016 RM
Pelbagai belum bayar	-	10,218,880
Peruntukan	202,546	159,567
Akruan	9,303,945	9,177,564
	<u>9,506,491</u>	<u>19,556,011</u>

(j) Overdraf

	31.12.2017 RM	31.12.2016 RM
Cashline	<u>158,490</u>	<u>531,354</u>

Perbadanan Pinjaman Sabah

(Ditubuh dibawah Ordinan Perbadanan Pinjaman 1955, seperti yang dipinda)

Nota-Nota Kepada Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

26 Perniagaan Perbankan Islam (sambungan)

Nota-Nota Kepada Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2017 (sambungan)

(k) Pendapatan dari pembiayaan dan pendahuluan

	31.12.2017	31.12.2016
	RM	RM
Pendapatan dari pembiayaan	208,145,784	184,931,094
Pendapatan dari institusi kewangan	391,215	1,035,504
	208,536,999	185,966,598

(l) Kos kewangan

	31.12.2017	31.12.2016
	RM	RM
Pembiayaan daripada Kertas Perdagangan Islamik / Nota Jangka Pertengahan Islamik	92,190,894	81,985,479

(m) Pendapatan bukan keuntungan

	31.12.2017	31.12.2016
	RM	RM
Pendapatan yuran		
Yuran ke atas pinjaman dan pendahuluan	1,080,914	1,236,337
Komisen takaful	3,202,265	4,512,128
	4,283,179	5,748,465
Pendapatan lain		
Pendapatan dari pemulihan pinjaman	1,201,563	833,535
Pendapatan bukan keuntungan lain	760,366	560,591
	1,961,929	1,394,126
Jumlah pendapatan bukan keuntungan	6,245,108	7,142,591

(n) Perbelanjaan Operasi

	31.12.2017	31.12.2016
	RM	RM
Penasihat Syariah	25,500	24,000
Perbelanjaan pemulihan	846,576	553,167
Yuran Angkasa	3,567,996	3,068,016
Lain-lain	252,822	265,501
	4,692,894	3,910,684

(o) Peruntukan hutang rugu

	31.12.2017	31.12.2016
	RM	RM
Elaun kemerosotan masuk kira semula/(elaun hutang rugu) berhubung pengurangan nilai dalam pembiayaan dan pendahuluan		
(a) Peruntukan penilaian individu		
- peruntukan dibuat dalam tahun semasa	28,954,290	32,127,600
- jumlah dimasuk kira semula bagi pemungutan semula	(9,444,879)	(11,136,766)
(b) Peruntukan penilaian kolektif		
- peruntukan dibuat dalam tahun semasa	3,181,866	4,968,192
	22,691,277	25,959,026